म.जि. प्र. का. द.नं. : १०६/०६८, वर्ष १३, अंक १५२ बिहीबार २६ पुस २०८० ने. सं. ११४४ थिल्लागा 11 January 2024 www.sajhakuranews.com पृष्ठ संख्या ४ मूल्यः रु. ३/-

मकवानपुरबाट प्रकाशित लोकप्रिय 'क' वर्गको पत्रिका

साझाकुरा राष्ट्रिय दैनिक

www.sajhakuranews.com

भीमफेदीमा स्कुल बस दुर्घटना हुँदा ९ जना घाइते

हेटौंडा, २५ पुस/भीमफेदी गाउँपालिकाका-६ जुरिखेतमा स्कुल बस दुर्घटना भएको छ । भीमफेदी-कुलेखानी सडकखण्ड अन्तर्गत जुरीखेतबाट चिउरीबगैंचातर्फ जाँदै गरेको बा १ घ ५८६ नम्बरको कुलेखानी बोर्डिङ स्कुल बस मंगलबार अनियन्त्रित भई सडकको भित्तामा ठाक्किँएर दुर्घटना भएको बागमती प्रदेश प्रहरी कार्यालय हेटौंडाले जनाएको छ । प्रहरीका अनुसार दुर्घटनामा परी बसमा सवार ७ जना विद्यार्थी सहित ९ जना घाइते भएका छन् । घाइते हुनेहरुमा भीमफेदी-६ जुरीखेत बस्ने ५ वर्षीय अश्विन थापा, ५ वर्षीय रोमन लामा, ५ वर्षीय रोमन लामा, ६ वर्षीय सिजन पौडेल, ६ वर्षीया जिया लामा, ५ वर्षीया ईश्वर बलामी र सोही स्कुलको कर्मचारी ३६ वर्षीया बिजुला रानामगर रहेका छन् । दाहिने हातको साहिली औंलाको नशा छिनेको बिष्णुमायाको मकवानपुर सहकारी अस्पतालमा उपचार भइरहेको प्रहरीले जनाएको छ । प्रहरीका अनुसार घाइतेमध्ये ८ जनालाई हेटौंडा अस्पताल ल्याइएकोमा उपचार पश्चात डिस्चार्ज भएका छन् ।

मुख्यमन्त्रीले गरे कार्यप्रगति सार्वजनिक, उल्लेख्य काम गरेको दाबी

साझाकुरा संवाददाता

हेटौंडा, २५ पुस/ बागमती प्रदेशका मुख्यमन्त्री शालिकराम जम्कट्टेल नेतृत्वको सरकारले एकवर्षमा गरेको कार्यप्रगति विवरण सार्वजनिक गरेका छन् ।

२०७९ पुस २५ गते नेकपा माओवादी केन्द्रको नेतृत्वमा राप्रपा र नेकपा एमाले सम्मिलित तत्कालीन गठबन्धनबाट जम्कट्टेल मुख्यमन्त्री नियुक्त भएका थिए । गठबन्धन राष्ट्रिय निर्वाचनसम्म कायम रह्यो । अन्ततः फागुन १० मा राष्ट्रपति निर्वाचनमा नेपाली कांग्रेस, माओवादी केन्द्र र एकीकृत समाजवादी सहितको समीकरण बनेसँगै राप्रपा सरकारबाट अलग भयो भने चैत १० गते एमाले पनि सरकारबाट बाहिरियो ।

एमाले र राप्रपा सरकारबाट बाहिरिएपछि हालको सत्ता गठबन्धनले मुख्यमन्त्री जमकट्टेल नेतृत्वको सरकारलाई समर्थन दिँदै सरकारमा सहभागी भएको थियो । २ पटक संसदबाट विश्वासको मत लिएर सरकार टिकाएका मुख्यमन्त्री जम्कट्टेल नेतृत्वको सरकारले एकवर्षको अवधिमा गरेको कामको प्रगति विवरण सार्वजनिक गरेका हुन् ।

मुख्यमन्त्री जम्मकट्टेलले ६६ पृष्ठमा उल्लेख गरेको कार्यप्रगति प्रतिवेदनअनुसार पूर्वाधार निर्माणतर्फ यस अवधिमा प्रदेशमा २७२ किलोमिटर पक्की तथा १५९ किलोमिटर ग्राबेलस्तरको सडक निर्माण तथा स्तोरोन्नति भएको उल्लेख छ । २६ वटा झोलुंगे पुल निर्माण, पर्यटकीय तथा ऐतिहासिक महत्व रहेको दक्षिण एसियाको पहिलो सुरुङ मार्गको रुपमा परिचित चुरियामाई सुरुङमार्ग मर्मत भएको मुख्यमन्त्री जम्मकट्टेलले जानकारी दिए ।

२ वटा सरकारी, १७६ वटा सामुदायिक तथा अन्य भवन निर्माण, ६ वटा पार्क निर्माण, जनता आवास कार्यक्रम अन्तर्गत २५५ व्यक्तिगत आवास निर्माण भएको

बताइएको छ । सामुदायिक विद्यालयको स्तरोन्नति तथा शैक्षिक गुणस्तर सुधारका लागि ९३ वटा दुई कोठे भवन निर्माण, १२८ वटा विद्यालय घेराबारा, ३३ वटा शौचालय तथा ३१ वटा खानेपानी निर्माण गरिएको, २३६ वटा खेलमैदान निर्माण, चितवनको गौतम बुद्ध अन्तर्राष्ट्रिय क्रिकेट रंगशाला निर्माणमा प्रदेश सरकारले साझेदारी गर्नेगरी कार्यप्रारम्भ गरिएको बताइएको छ ।

सामुदायिक विद्यालयलाई विद्यार्थी आवागमन सहजताका लागि बस खरिदका गर्न अनुदान दिई सञ्चालनमा आएको र ११ वटा स्थानीय तहलाई अनिवार्य तथा निःशुल्क शिक्षा घोषणाका लागि सहजीकरण गरिएको बताइएको छ । सडक मानवमुक्त प्रदेश स्थापनाका लागि मानवसेवा आश्रम हेटौंडा, मानवकल्याण समाज भक्तपुर र कोशिस नेपाल ललितपुरलाई अनुदान सहयोग तथा नर्सिङ् सेवाका लागि स्वयम्सेवक व्यवस्थापन गरिएको बताइएको छ ।

बागमती सरकारले अस्पतालको क्षमता तथा गुणस्तरीय सुधारका लागि भक्तपुर र हेटौडा अस्पताललाई ३०० शैया, सिन्धुली, त्रिशुली, बकूलहर रत्ननगर र धादिङ अस्पताललाई १०० शैया, मेथिनकोट, चौतारा, रामेछाप र पशुपति चौलागाईं स्मृति अस्पतालालाई ५० शैया, बज्रबाराही चापागाउँ, टोखा चण्डेश्वरी र रसुवा अस्पतालाई २५ शैयामा स्तरोन्नति गरिएको मुख्यमन्त्री जम्कट्टेलले बताएका छन् ।

प्रदेश सरकार, स्वास्थ्य मन्त्रालय मातहत रहेका १३ वटा प्रादेशिक र सबै अस्पतालमा विपन्न असहाय, बेबारिसे बिरामीको लागि कूल शैयाको १० प्रतिशत शैया निःशुल्करुपमा उपलब्ध गराउने व्यवस्था कार्यान्वयन गरिएको, प्रदेशमा बसोबास गर्ने लोपोन्मुख सीमान्तकृत जातिहरु, क र ख वर्गका अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरु, आश्रमआश्रित असहाय नागरिकहरु र महिलाल सामुदायिक स्वास्थ्य स्वयंसेविकाहरुको स्वास्थ्य बीमाको प्रिमियम प्रदेश सरकारले व्यहोर्ने व्यवस्था गरेकोमा हालसम्म ६३७ परिवार संख्या आबद्ध भएको बताइएको छ ।

मदन भण्डारी स्वास्थ्य विज्ञान प्रतिष्ठानमा उच्चस्तरको स्वास्थ्य जनशक्ति उत्पादनका लागि आवश्यक समन्वय सहजीकरण गरी बीपीएच, बीएस्सी नर्सिङ, बीफार्मेसी, बीएस्सी एमएलटी र एनेस्थेसिया असिस्टेन्ट कोर्सको पठनपाठन भइरहेको छ । सिन्धुली जिल्लालाई पूर्ण खोप सुनिश्चित तथा दिगोपन घोषणा गरिएको छ । एक विद्यालय एक नर्स कार्यक्रमअन्तर्गत बागमती प्रदेशका ११९ स्थानीय तहमा ५१९ विद्यालयमा एक विद्यालय एक नर्स कार्यक्रम विस्तार भएको र थप २६४ विद्यालयमा कार्यक्रम विस्तार गर्ने बताइएको छ ।

प्रदेशका ८ जिल्लाका १० स्थानमा शीतभण्डारको निर्माण कार्य ५ प्रतिशत सम्पन्न, रसुवामा सञ्चालनमा आएको, दोलखाको जिरी, सिन्धुपाल्चोकको लिशंखुपाखर, सिन्धुलीको मुलकोट र रामेछापको मन्थलीमा परीक्षण सम्पन्न भएको, यी सबै शीतभण्डारमा करिब १५,०० मेट्रिकटन भण्डारणको क्षमता रहेको जनाइएको छ । हेटौंडामा निर्माणाधीन दूध पाउडर प्लान्टको निर्माण भई परीक्षण कार्य भइरहेको बताइएको छ । हेटौंडा-११ मा निर्माणाधीन प्रादेशिक कृषि थोक बजारको निर्माण कार्य ७५ प्रतिशत सम्पन्न भएको जनाइएको छ ।

धार्मिक/ऐतिहासिक/पर्यटकीय/पुरातात्विक महत्वका स्वयम्भु काठमाडौं, सन्तानेश्वर ललितपुर, डोलेश्वर भक्तपुर, भीमेश्वर दोलखा, पलाञ्चोक भगवती काभ्रे, गौरती भिमज सिन्धुपाल्चोक, भैरवी मन्दिर धादिङ, देवीघाट नुवाकोट, पार्वतीकुण्ड रसुवा, देवघाट चितवन, भुटनदेवी मकवानपुर, सिन्धुलीगढी सिन्धुली, खाँडादेवी मन्दिर रामेछापलाई प्रदूषणमुक्त क्षेत्र घोषणा गरी सर सफाई तथा स्वच्छता अभियान कार्य निरन्तररुपमा सञ्चालन भइरहेको जनाइएको छ ।

हेटौंडा कपडा उद्योग, हेटौंडा सिमेन्ट उद्योग, रिद्धिसिद्धि सिमेन्टको स्थलगत अवलोकन गरी अध्ययन प्रतिवेदन तयार गरिएको, सहकारीसम्बन्धी २३६ उजुरी परेकोमा ३४ सहकारी माथि छानवीन र कारवाहीका लागि नेपाल प्रहरी समक्ष लेखी पठाएको जनाइएको छ । २०२४ लाई बागमती प्रदेश भ्रमण वर्षकारुपमा मनाउन २०८० पुस १६ बाट औपचारिकरुपमा सुरुवात् गरिएको बताइएको छ । बागमती प्रदेशमा जम्मकट्टेल नेतृत्वको सरकारले एक वर्षको अवधिमा ७ वटा ऐन जारी गरेको छ । नीतिगत सुधारतर्फ मुख्यमन्त्री जमकट्टेल नेतृत्वको सरकारले एकवर्षको अवधिमा २ वटा सालबसाली ऐन, ३ वटा मूल ऐन र २ वटा संशोधन ऐन जारी गरेको बताइएको छ ।

आर्थिक वर्ष २०७९/८० यातायात क्षेत्रबाट कूल १२ अर्ब ४ करोड ७० लाख रुपैयाँ राजश्व संकलन भएको, चालु आर्थिक वर्षको प्रथम त्रैमासिकमा ३ अर्ब ७५ लाख रुपैयाँ संकलन भएको, २ लाख ४ हजार ८सय ६५ जनालाई नयाँ सवारी चालक अनुमतिपत्र वितरण गरिएको, १ लाख ७ हजार २ सय १९ वटा सवारी दर्ता गरिएको बताइएको छ ।

३९४ वटा विद्युत पोल जडान भएको, २७ किमि ग्रामीण विद्युतीकरण र ४१ वटा सौर्य/विद्युतीय उर्जा जडान भएको, हालसम्म मर्मत बाहेकका ११५ वटा सिंचाई योजना सम्पन्न, ५२५ वटा सिंचाई योजना मर्मत, ४८६ वटा नदी नियन्त्रण योजना सम्पन्न भएको जनाइएको छ ।

बम्जनको आश्रमबाट मकवानपुरका दुई जनालाई यसरी पारिएको थियो बेपत्ता

साझाकुरा संवाददाता

हेटौंडा, २५ पुस/ *मकवानपुरको छिमेकी जिल्ला बाराको हलखोरिया जंगलमा तपस्या गरेर बुद्धको चर्चा पाएका रामबहादुर बम्जन मंगलबार काठमाडौंबाट पक्राउ परे ।*

उनीमाथि तीनजना आनीमाथि बलात्कार, यौनहिंसापछि बेपत्ता पारिएको र एकजना अनुयायीको हत्या गरेको आरोप छ । बम्जनले बलात्कारपछि बेपत्ता पारेको भनिएकी एक आनी र हत्या गरिएको भनिएका एक अनुयायी मकवानपुरका हुन् । दुवैजना हेटौंडा उपमहानगरपालिका भित्रका हुन् ।

मकवानपुरका दुईजना आनी र अनुयायी तथा सर्लाही र नुवाकोटकी दुईजना आनीको बेपत्ता र हत्याको घटना कसरी हुन पुग्यो भन्ने आमपाठकमा कौतुहलता देखिएपछि पठनीय सामग्रीका रुपमा पीडित परिवारले तत्कालीन समयमा पत्रकारलाई दिएका जानकारी (भिडियोसहित)को सेतोपाटी डटकममा बुधवार ११ पुस २०७५ मा प्रकाशित विस्तृत स्टोरी यहाँ प्रस्तुत गरेका छौं:

करिब नौ वर्षअघि (समाचार प्रकाशित हुँदाको समयले) को कुरा हो । सर्लाहीको बागमती नगरपालिकास्थित काजीरामटोल बस्ने सुम्नी वोट चरुवा चराएर साँझ घर फर्केकी थिइन् । उनको परिवार ठूलो छ । श्रीमानले दुईजना विवाह गरेका छन् । दुवैतर्फ गरेर १० छोरा र ५ छोरी छन् । नाति-नातिना घरभरि । त्यो साँझ उनी गाईवस्तु लिएर फर्कंदा घर चकमन्न थियो । उनी अचम्म परिन् ।

कान्छी छोरी रिताले एकजना 'जगल्टे' मानिस ल्याएर उपल्लो तलाको आफ्नो कोठामा र खेकी रहिछन् । सबै जना चुपचाप थिए । उनले छोरीलाई बोलाएर सोधिन्, 'कहाँबाट, को मान्छे लिएर आइस ?', सुम्नीको अनुहारमा थोरै रोष थियो । आमा रिसाएको देखेर छोरी रिता डराइनन् । आमालाई उल्टो सम्झाउँदै भनिन्, 'आमा यही त हो नि बुद्ध । तिमिलाई थाहै छैन । कहाँ-कहाँको मान्छे उसको दर्शन गर्न आउँछ । हाम्रो घरमा त बुद्ध आफैं आएका छन् ।',

सुम्नी छक्क परिन् । दुनियाँभर 'बुद्ध' भनेर प्रचार भइरहेका रामबहादुर बमजन आफ्नै घरमा आएर बसेको रहेछ । सर्लाहीनजिकै बारा जिल्लाको गढीमाईमा मेलालाग्ने वर्ष थियो त्यो-२०६६ साल । गढीमाई मेलामा हजारौं पशुको बलि दिने प्रथा थियो । बमजनले घोषणा गरेका थिए, 'म यसपालिदेखि नै बलिप्रथा रोक्छु।', चेलाहरुले सोधे, 'गुरु, कसरी ?', बलिप्रथामा विश्वास गर्नेहरु बलि जारी राख्न कटिबद्ध थिए । झडप होला र त्यसमा गुरुलाई केही भइदेला भन्ने चेलाहरुलाई चिन्ता थियो । 'लिटिल बुद्ध' भनिने बमजनले चेलाहरुलाई सम्झाए, 'आध्यात्मिक शक्ति प्रयोग गरेर बलि रोक्छु । पीर नगर्नू । ',

गढीमाई मेला नजिकियो । सबैलाई कौतूहल थियो । केही चिन्तित पनि । बमजन गढीमाई मेला सुरु हुनु एक दिनअघि आश्रमबाट हराए । उनी त्यो बेला कहाँ गए अहिलेसम्म धेरैलाई थाहा छैन । उनी भागेर रितासँगै उनको घर पुगेका थिए । छोरीले बम्जनलाई चिनाएपछि सुम्नी पनि परिवारका अरु सदस्यजस्तै चुप लागिन् । वोट परिवारको आँगन जोडिएका दुइटा घर छन् । एउटा घरको माथिल्लो तलामा बमजन रितासँगै बसे । उनी दिनभर कतै निस्कन्थेनन् । साँझ परेपछि कहिलेकाहीँ पछाडि खेतमा घुम्न जान्थे।

महिनौं खाना नखाई तपस्या बसेको भनेर बमजनको चर्चा थियो । सुम्नीको घरमा भने उनी सामान्य मानिसले झैं दुईछाक खाना खान्थे । रिताले माथि कोठामै भात लैजान्थिन् । दुवैजना कोठामै खान्थे। रिताकी दिदी बेली माझीलाई भने विवाह नभएकी बहिनीसँग बमजन कोठामा बसेको, सुतेको ठीक लागेन । उनले एकदिन बमजनलाई सोधिन्, 'तपाईं तपस्वीजस्तो मान्छे, मेरी बहिनीसँग कोठामा किन बस्नुहुन्छ ?', बमजनले भने, 'दिदी, म तपाईंको बहिनीलाई मन पराउँछु । हामीबीच प्रेम छ ।'

'हामीलाई त्यस्तो कुरा थाहा छैन । हाम्री बहिनी तपाईंसँग यसरी बसेको समाजले थाहा पायो भने इज्जत जान्छ ।,' उनले जवाफ दिइन् । 'तपाईं यस्तो कुरा बुझ्नुहुन्न दिदी,' बमजन थोरै झोक्किए । त्यो दिनदेखि बमजन बेलीसँग बोल्न छाडे । खासमा उनी परिवारका मानिससँग खासै बोल्ने, बस्ने गर्थेनन् । घरमा बस्दा सेतो धोती, ज्याकेट लगाउँथे । रिता भने कुर्ता सुरुवाल नै लगाउँथिन् । उनीहरु दिउँसो पटक्कै बाहिर निस्कन्थेनन् । त्यो बेला बमजन आएर एक महिनासम्म बोट परिवार कहाँ बस्दा पनि छिमेकी कसैले चाल पाएनन् ।

लगभग एक महिना त्यहाँ बसेपछि बमजन र रिता गए । कहाँ गए परिवारलाई थाहा छैन ।

क्रमशः पृष्ठ-३....

सवारी दुर्घटनामा परेर ८ जना घाइते

साझाकुरा संवाददाता

हेटौंडा, २५ पुस/हेटौंडा उपमहानगरपालिका-१९ सान्नानीटारमा भएको सवारी दुर्घटनामा ८ जना घाइते भएका छन् । बुधबार बिहान सान्नानिटार स्थित पूर्वपश्चिम सडकखण्डमा दुईवटा सवारी एकआपसमा ठोक्किएका थिए ।

मनहरीबाट हेटौंडा आउँदै गरेको ना ७ ख ४२३८ नम्बरकोको ट्यांकर र बिपरित दिशाबाट जाँदै गरेको बागमती प्रदेश ०१-०२७ च १०६३ नम्बरको ईसुजी पिकप गाडी एकआपसमा ठक्कर सादाँ पिकअपमा सवार व्यक्तिहरु घाइते भएको जिल्ला प्रहरी कार्यालय मकवानपुरले जनाएको छ ।

दुर्घटनामा भक्तपुर चागुनारायण-९ बस्ने ३२ वर्षीय निरु त्यात, सोही ठाउँ बस्ने ३३ वर्षीयको आरयान त्यात ११ वर्षीय रियान त्यात ५ वर्षीय रिवस त्यात, भक्तपुर नगरपालिका-५ वस्ने ३२ वर्षीय प्रकाश मठ्या, सोही ठाउँ बस्ने ३१ वर्षीय नबिना मठ्या ६ वर्षीय प्रसुन मठ्या तथा २२ महिनाको बालक प्रसुन मठ्या रहेको मकवानपुर प्रहरीले जनाएको छ ।

घाइतेमध्ये आरयान आँखा हस्पिटल हेटौंडामा उपचार को लागि पठाइएको छ भने प्रसुनलाई निगरानीमा राखिएको छ । अन्य घाइतेको हेटौंडा अस्पतालमा उपचार पछि डिस्चार्ज भएका छन् भने ट्यांकर चालकलाई नियन्त्रण लिएको प्रहरीले जनाएको छ ।

पिप्ले कुनाको वनमा शव फेला

साझाकुरा संवाददाता

हेटौंडा, २५ पुस/ हेटौंडा-५ पिप्ले कुनाको सामुदायिक वनमा बुधबार एकजनाको पुरुषको शव फेला परेको छ ।

पिप्ले-पोखरा सामुदायिक वनमा पहिचान हुन नसकेको अन्दाजी ३०/३५ वर्षीय एक पुरुषको शव फेला परेको जिल्ला प्रहरी कार्यालय मकवानपुरले जनाएको छ ।

घटनास्थललाई वडा प्रहरी कार्यालयबाट गएको प्रहरीटोलीले सिल गरी अनुसन्धान गरिरहेको छ ।

आँपको रुखमा पुरुषको शव देखेपछि स्थानीयले प्रहरीलाई खबर गरेका थिए ।

ड्राइभिङ्ग सिक्ने तयारीमा हुनुहुन्छ ?

अब निराश नहुनुहोस्...

हामी कहाँ जतिसुकै नजान्ने भएपनि दक्ष तथा अनुभवी प्रशिक्षकद्वारा गाडी सिकाइनुका साथै लाइसेन्स परीक्षा र ट्रायल सहजै पास गर्न सक्ने गरी ड्राइभिङ्ग प्रशिक्षण दिइन्छ ।

हाम्रा विशेषताहरु:

- अनलाइन फर्म भर्ने सुविधा ।
- रोड टेस्ट गराइन्छ ।
- दक्ष प्रशिक्षकहरुद्वारा प्रशिक्षण ।
- लाइसेन्स ट्रायलको प्राविधिक ज्ञान दिइन्छ ।
- गाडीको पार्टपूर्जासम्बन्धी सम्पूर्ण ज्ञान दिइन्छ ।

के. के. ड्राइभिङ्ग प्रशिक्षण केन्द्र

हेटौंडा-५, पिप्ले, मकवानपुर

सम्पर्क: ९८४५१७०९४१५, ९८१७०२८४६१४, ९८४५६२३५६९

फेन्सी पसल बिक्रीमा

हेटौंडा-४, स्कूल रोडको आर.बी. कम्प्लेक्सको अगाडिको सटरमा चालु अवस्थामा रहेको एस.पी. कलेक्सन नाम रहेको फेन्सी पसल अर्जेन्ट बिक्री गर्नु पर्ने भएकोले सुपथ मूल्यमा बिक्रीमा छ । खरिद गर्न इच्छुकले तुरुन्त सम्पर्क गर्नुहोला ।

सम्पर्क नं. : ९८४५७१७०६०

सम्पूर्ण ब्राण्डका गाडी एकै ठाउँमा सम्पूर्ण सेवासहित

- कार वास भित्र/बाहिर
- वायरिङ मर्मत
- A/C मर्मत तथा ग्याँस रिफिलिङ
- सेन्सरसम्बन्धी समस्या कम्प्युटरबाट जाँचिने
- डेन्ट, पेन्ट, प्लाष्टिक/ग्याँस/इलेक्ट्रिक वेल्डिङ
- टायर ब्यालेन्स, पन्चर र फेर्ने काम मेशिनबाट
- इन्जिनसम्बन्धी सबै काम

Himalayan Motors Pvt.Ltd.

हेटौंडा, चौकीटोल, सम्पर्क नं.: ०५७-५९०३३३

साझाकुरा

हाम्रो कुरा

‘तपस्वी’ बम्जन पक्राउ प्रकरण

यतिबेला ‘तपस्वी’ रामबहादुर बम्जन पक्राउको बिषयले माहोल गर्माएको छ । उनका अनुयायीहरुले प्रहरीको कदमलाई गलत भनिरहेका छन् । पक्राउ परेका बम्जनका समर्थकले अन्धभक्ति प्रदर्शन गरिरहेका कुराले सामाजिक सञ्जाल भरिएको छ । प्रहरीले अनुसन्धान गर्ने कार्यमा निष्पक्ष भएर गर्ने कुरामा कुनै शंका छैन । कुनै समय लिटिल बुद्ध भनेर चिनिएका ‘तपस्वी’ रामबहादुर बम्जनलाई मंगलबार साँझ प्रहरीको केन्द्रीय अनुसन्धान ब्युरो (सीआईबी) ले बूढानीलकण्ठबाट मंगलबार पक्राउ गरेको हो । बाराको रतनपुरीमा वि.सं २०४६ चैत २७ का दिन जन्मिएका विवादास्पद तपस्वी तथा बौद्ध धर्मका गुरु, जसले गौतम बुद्धको पुनर्जन्मको कारण व्यापक ध्यान र सञ्चारमाध्यममा लोकप्रियता कमाएका थिए । आफ्नो नामदेखि लगाईखवाई बेलाबेलामा परिवर्तन गरिरहने बम्जन हाल महासम्बोधि गुरु धर्मसंघको नामले परिचित छन् । उनको धार्मिक संगठन बोधिश्रवण धर्म संघका अनुसार रामबहादुरदेखि धर्मसंघ बन्नेसम्मको बीचमा उनले आफूलाई तपस्वी पनि भन्ने गरेका थिए ।

जिल्ला प्रहरी कार्यालय मकवानपुरमा फूलमाया रुम्बा र कर्म वाइबालगायत अनुयायी बम्जनको आश्रमबाटै हराएको भनेर उजुरी परेको थियो । आश्रममा बस्ने गरेका दुईजना अनुयायी खोजीका लागि उजुरी परेकाले उनको आश्रममा प्रहरीले यसअघि छापा मारेको भएपनि प्रहरीले बम्जनलाई फेला पार्न सकेको थिएन । तीव्ररुपमा बम्जनको आश्रमस्थलमा प्रहरीले निगरानी बढाइरहेको थियो । बम्जनको बुढानीलकण्ठस्थित निवासमा एक महिनादेखि प्रहरीले निगरानी गरिरहेको थियो । मकवानपुरकी फूलमाया रुम्बाका भाइ विजय रुम्बा र सञ्चलाल वाइबाका छोरा महेन्द्र वाइबाले बम्जनबिरुद्ध प्रहरीमा उजुरी दिएका थिए । त्यस्तै, बाराका हस्तबहादुर आलेमगर र नुवाकोटकी गंगामाया तामाङ पनि बेपत्ता पारिएको आरोप बम्जनमाथि लागेको छ । बारामै केही स्थानीयमाथि हातपात गरेको आरोपमा उजुरी आएपछि २०६६ मा बम्जनमाथि प्रहरीले अनुसन्धान सुरु गरेको थियो । २०६८ मा करिब तीन महिनासम्म दुईजना विदेशी महिलालाई बन्धक बनाएको आरोपपछि बम्जन प्रहरीको चर्को निगरानीमा रहेका थिए । तर, बम्जनलाई पक्राउ गर्न प्रहरी असमर्थ देखिएको थियो । ललितपुरस्थित एक सामुदायिक रेडियो कार्यालयमा १८ वर्षीय गंगामाया तामाङ्ले पत्रकार सम्मेलन गर्दै बम्जनले आफूमाथि बलात्कार गरेको आरोप लगाएकी थिइन् । बमजनले बाराको रतनपुर गाउँनजिकैको हलखोरिया जंगलको ठूलो रुखमुनी बसेर २०६१ मा तपस्या सुरु गरेका थिए । उनले मुलुकको विभिन्न ठाउँमा आश्रम बनाउँदै आफ्नो वासस्थानसमेत फेरिरहने गरेका थिए ।

‘लिटिल बुद्ध’ भनी प्रचारित बम्जन पाँच वर्षदेखि अर्धभूमिगत बनेका थिए । उनी सम्पर्कविहीन भएपछि उनको खोजीमा सीआईबीको टोली ४ असार २०७७ मा तालिमप्राप्त कुकुरसहित सिन्धुलीको आश्रम पुगेको थियो । बम्जनले सिन्धुलीको कमलामाई नगरपालिका-८, पैरेनीस्थित २० रोपनीभन्दा बढी क्षेत्रफलभित्र सुविधासम्पन्न आश्रम बनाएका छन् । आश्रमभित्र आफ्ना लागि छुट्टै दरबार निर्माण गरेका छन् । बम्जनको आश्रममा छिरेका प्रहरी अधिकारीका अनुसार, उनले आफ्ना लागि आश्रमभित्र स्वीमिङ पूल, जिमखानादेखि अन्य धेरै निजी सुविधासम्पन्न संरचना निर्माण गरेका थिए । आश्रमको चारैनाकामा उनले निजी सुरक्षा चेक पोस्टसमेत राखेर सुबिधाभोगी बनेका थिए । बम्जनमाथि २० साउन २०७३ मा आश्रममा आएका तीन युवतीलाई प्रलोभनमा पारेर यौनशोषण र बलात्कारपछि बेपत्ता पारेको आरोप छ । त्यही आरोपको तीन वर्षपछि सर्लाही प्रहरीमा पीडितका परिवारले किटानी जाहेरी दिएका थिए । जाहेरीपछि पनि पक्राउ नपरेका बम्जनलाई जिल्ला अदालत सर्लाहीले हाजिर हुन भन्दै त्यहीबेला ३५ दिने म्यादसहितको आदेश दिएको थियो । तर, बम्जन अदालतमा हाजिर भएनन् । सर्लाही जिल्ला अदालतले २०७६ माघमा पहिलोपटक उनीविरुद्ध पक्राउ पुर्जी जारी गरेको हो ।

महत्वपूर्ण टेलिफोन नम्बरहरु

मकवानपुर प्रहरी

प्रहरी कन्ट्रोल:	१००
जिल्ला ट्राफिक:	५२०५९९
वडा प्रहरी:	५२०२९९
पशुपतिनगर इलाका:	५२०५९८
पालुङ इलाका:	६२०४६७
मनहरी इलाका:	९८५५०९०१६१
इलाका फापरबारी:	६२१९८०
इलाका भीमफेदी:	६९१४६२
इलाका ठिंगन:	९८४५२९९३८१
चौकीटोल चौकी	९७४२५५९५०१
चित्लाङ चौकी:	६९२०००
चौघडा चौकी	९८४४०५४६०४
नेवारपानी चौकी:	९७५५०००२९९
फाखेल चौकी:	९८४५०३१३९८
पदमपोखरी चौकी:	९८४५०९९७८९

एम्बुलेन्स सेवा

नेपाल रेडक्रस:	५२०७११, ९८५५०२८९५२
हेटौंडा अस्पताल:	५२०३०५
परिवार नियोजन संघ:	५२०७४५,९८४५१०४५००
मनहरी रेडक्रस:	९८४५१०५८२१
छतिवन रेडक्रस:	९८६१६२२३११
भीमफेदी रेडक्रस:	६२०६९९
पालुङ रेडक्रस:	९८१४२०७४०१
बज्रबाराही रेडक्रस:	९८४५३०२९८४
सहकारी अस्पताल:	०५७-५२६५८७, ९८४५६१९१९४
बसामाडी एम्बुलेन्स:	९८४५२९७५७९
बारुण यन्त्र:	१०१
बाल हेल्पलाइन नेपाल:	१०९८
माइती नेपाल:	५२१०५०
अपाङ्ग बाल अस्पताल	९८४५२९६४४५

सार्वजनिक हितको लागि
साझाकुरा राष्ट्रिय दैनिक

भोलिको पात्रो

भोलि वि.सं. २०८० पुस २७ गते शुक्रबार १२ जनवरी २०२४ । प्रतिपदा, पौष शुक्लपक्ष । पोहेलाथ्व ११४४ ने.सं. । सूर्योदय ६:५८, सूर्यास्त ५:२५ । पृथ्वी जयन्ती । तोल ल्होसार । राष्ट्रिय एकता दिवस ।

आजको राशिफल

मेष	: आनन्दको महसुस हुनेछ	तुला	: प्रेममा विवाद आउनसक्नेछ
वृष	: मन चञ्चल हुनेछ	वृश्चिक	: बोलिमा नियन्त्रण गर्नुपर्नेछ
मिथुन	: मान-सम्मान बढ्नेछ	धनु	: हाँसखेलमा दिन जानेछ
कर्कट	: धन लाभ हुनेछ	मकर	: मनमा धेरै कुरा खेल्ने छन्
सिंह	: व्यापार-व्यवसायमा उन्नति हुनेछ	कुम्भ	: रमाइलो यात्राको योग परेको छ
कन्या	: नबोली बस्दा राम्रो हुनेछ	मीन	: मन प्रसन्न रहनेछ

सहकारी : सुधार्ने निकायमै समस्या

✍ रामचन्द्र उप्रेती

नेपालको संविधानमा तीनखम्बे अर्थतन्त्रको परिकल्पना गरियो । त्यसमध्येको एक खम्बा सहकारीलाई बनाइयो । अरू दुई खम्बा निजी र सरकारीलाई मानियो । आधुनिक विश्वमा सरकार आफैंले धेरै व्यवसाय गर्दैन । सरकारको काम व्यवसाय गर्ने निजी क्षेत्र, सहकारी र नाफा नबाँड्ने सामुदायिक संस्था वा कम्पनीहरूलाई अनुकूल वातावरण बनाउन निरन्तर सहयोग गर्छ र गर्नुपर्छ ।

नाफा कमाउन खुलेका कम्पनीको ध्यान नाफामा बढी हुने भएकाले यस्ता कम्पनीको व्यवसायमा सरकारको निगरानी बढी हुनुपर्छ । तर सीमित नाफा बाँड्ने सहकारी र नाफा नै नबाँड्ने गरी खुलेका व्यवसाय गर्ने संस्थामा सरकारको निगरानी एवम् नियन्त्रण तुलनात्मक रूपमा कम हुन्छ । विश्वमा नाफा नबाँड्ने धेरै कम्पनी, संस्था छन् । नेपालमा यसको अभ्यास निकै कम छ ।

नेपालमा पञ्चायती व्यवस्थाले सरकारीस्तरमा उद्योग खोल्ने र व्यवसाय गर्ने नीति लिएको थियो । त्यो समयमा निजी क्षेत्र यति सबल बनेको थिएन । त्यसैले पनि सरकारले उद्योग खोल्ने र सञ्चालन गर्ने नीति लिएको हुनुपर्छ । मिश्रित अर्थ-व्यवस्था भने पनि सरकार नियन्त्रित अर्थ-व्यवस्थाको परिकल्पना गरिएको थियो । त्यो बेलामा राज्य नियन्त्रित सहकारी (साझा) को परिकल्पना गरेर त्यस अनुरूप नै सञ्चालन भएका थिए ।

पञ्चायतका पच्चीस वर्षमा राज्यले सुरु गरेका उद्योग, व्यवसाय र सहकारी (साझा) एक हिसाबले सबै नै ध्यस्त हुन पुगे । बहुदलीय व्यवस्था सुरु भएपछि देशमा उदार अर्थतन्त्रको परिकल्पना गरियो । सरकारी उद्योग र व्यवसायलाई तीव्र गतिमा निजीकरण गरियो । सहकारी अर्थव्यवस्थालाई बढावा दिन नयाँ सहकारी ऐन २०४८ बन्यो ।

सहकारी ऐन २०४८ र सहकारी नियमावली २०४९ ले सहकारीमा इमानदार मानिस हुन्छन् । स्वेच्छाले सदस्य बन्छन् । सदस्यहरूले आफूमध्येबाट इमानदार मानिस छानेर सञ्चालक बनाउँछन् । संस्थालाई सदस्यले नियन्त्रण र निगरानी गर्छन् । सदस्यले छानेको र सदस्यको हितमा हुने गरी व्यवसाय गर्छन् भन्ने जस्ता आदर्श परिकल्पना गरियो । त्यसैले सहकारीमा राज्यको खुकुलो नियन्त्रणको सिद्धान्त अपनाइयो । ६० को दशक सुरु हुँदा नहुँदै सहकारीमा विकृति देखा परेको थियो । तर राज्यले त्यसलाई नियन्त्रण र निगरानी गर्न सकेन र त्यो झाङ्गिँदै गयो । सहकारीलाई सदस्यले नियन्त्रण गर्ने अवस्था बनेन । सञ्चालकको हालीमुहाली कायम भयो । सञ्चालकले सहकारीको मर्मलाई बुझेर काम गरेको संस्थामा समस्या देखिएन ।

जहाँ सञ्चालक स्वार्थी, लोभी भए धेरै समस्या यस्तै सहकारीमा देखियो । कतिपय समस्या देखिएका सहकारीका सञ्चालकमा क्षमताको पनि कमि देखिएको छ । सिक्न नचाहने र सिकेको कुरा पनि व्यवहारमा लागू नगर्ने प्रवृत्तिले पनि सहकारी समस्यमा परेका छन् ।

सहकारी अभियान सुधार्ने निकायमै समस्या

सहकारी अभियानलाई संविधानमा परिकल्पना गरिए जस्तो तीन पिलरमध्येको एक सशक्त पिलर बनाउन तीनवटा क्षेत्रले महत्त्वपूर्ण काम गर्नुपर्छ । पहिलो : सहकारीलाई राम्रो बनाउने पहिलो काम प्रारम्भिक संस्थाको हो । प्रारम्भिक संस्थालाई राम्रो बनाउने भनेको यसका सदस्य, सञ्चालक र कर्मचारीको हो । जबसम्म सदस्यको चासो, जागरुकता आफू आवद्ध भएको संस्थामा हुँदैन तबसम्म सञ्चालक इमानदार भए संस्था चल्छ र लोभी भएर सञ्चालकले बदमासी गरे संस्था धरापमा पर्छ ।

सञ्चालक इमानदार भएर मात्रै पुग्दैन सहकारी बुझेको र क्षमतावान् पनि हुनुपर्छ । त्यसैले सदस्य बन्नुभन्दा पहिला वा सदस्य बनेपछि पनि कारोबार गर्नुभन्दा पहिला र पछि पनि आफू सदस्य भएको संस्थामा सदस्यले निरन्तर चासो राख्नुपर्छ । कारोबार कहाँ, कसरी भएको छ, संस्थामा आम्दानी र खर्चको अवस्था कस्तो छ । संस्थामा काम गर्ने हर्ताकर्ता भएका सञ्चालक र कर्मचारीले कत्तिको इमानदार भएर काम गरेका छन् आदिको बारेमा सदस्यले निरन्तर खबरदारी गर्नुपर्छ । यदि गर्न सकिँदैन, गर्ने जाँगर छैन, गर्न जानिँदैन भने सहकारीको सदस्य नबनेको राम्रो ।

सहकारी बैंक होइन । बैंकको नियमन गर्ने काम नेपाल राष्ट्र बैंकले गर्छ । बैंकले बदमासी गरेको भए उसले देख्छ र सही ठाउँमा ल्याउन पहल गर्छ तर सहकारीलाई यसरी नियमन गर्ने क्षमता सहकारीलाई दर्ता गरिदिने निकायले राख्दैन । यो स्वनियम र स्वअनुशासनमा चल्ने संस्था एवम् व्यवसाय हो । त्यसैले सिद्धान्ततः सरकारले सहकारीलाई कडिकडाउ गर्दैन, गर्नुहुँदैन, गर्नुपर्दैन भन्ने मानिन्छ । सहकारी संस्थाले पनि घर-घरमा गएर फकाएर नाम मात्रको सदस्य बनाउने, सदस्यलाई ब्याजको लोभ देखाएर पैसा जम्मा गर्न लगाउने तर सदस्यलाई संस्थाको बारेमा जानकारी दिन आनाकानी गर्ने, सूचना लुकाउने, आफूलाई नै सर्वेसर्वा र मालिक ठान्ने काम सञ्चालक र कर्मचारीले गर्नुभएन ।

सहकारीलाई सशक्त र बलियो बनाउने हो भने सदस्यलाई सचेत र जागरुक बनाउन अति जरूरी छ । यो निकै कठिन काम हो तर यही कठिन काम नगरी सहकारी बलियो एवम् दिगो हुँदैन । त्यसैले सदस्यलाई संस्थासँग जोडिरहनका लागि सदस्यको सुख-दु:खमा सहभागी हुने कार्यक्रम लिएर सदस्यको घरदैलोमा पुग्ने गर्नुपर्छ । संस्थाको कारोबार, गतिविधि सदस्यका अगाडि सधैं खुला र पारदर्शी बनाउनुपर्छ ।

दोस्रो: सहकारी अभियानलाई सुशासित बनाउने, सहकारीलाई आवश्यक पर्ने नीति-नियमका लागि सरकारसँग लबिङ गर्ने, सहकारी अभियानको पैरवी गर्ने, नेपालको सहकारी अभियानलाई अन्तर्राष्ट्रिय क्षेत्रमा परिचित गराउने र जोड्ने काम गर्ने निकाय भनेको सहकारीका जिल्लादेखि केन्द्रसम्मका विभिन्न संघहरू हुन्, महासंघ हो । यस्ता संघहरू बलिया र सहकारी अभियानमैत्री भइदिए आफ्ना सदस्य संस्थालाई सुशासनका लागि सहजीकरण गर्ने, सहकारीलाई सिद्धान्त अनुरूप सञ्चालन गर्न मार्गनिर्देशन गर्ने, जोखिमबाट बचाउन पहल गर्ने, व्यवसायमा समन्वय गर्ने, लेखा परीक्षण दुरुस्त भए-नभएको हेर्ने, संस्थाको आन्तरिक नियन्त्रण प्रणाली व्यवस्थित भए-नभएको अनुगमन गर्ने आदि जस्ता विषयमा आ-आफ्ना सदस्य संस्थाको नेतृत्व गर्न सक्ने थिए ।

तर अधिकांश यस्ता संघहरू निष्क्रिय र निकम्मा बनेका छन् । प्रारम्भिक सहकारी संस्थामा राजनीतीकरण त्यति धेरै नभए पनि यस्ता संघहरूमा पूर्णरूपमा राजनीतीकरण भएको छ । अझ भन्दा केही राजनीतिक प्रेरित व्यक्तिहरूले आ-आफ्नो स्वार्थका लागि आफ्नो अनुकूलका धुपौरेहरूको संघहरूमा भजनमण्डली नै तयार गरेका छन् । सहकारी महासंघ, सहकारीका केन्द्रीय संघहरूमा नेतृत्व गर्ने नाम चलेका कतिपय सहकारी नेताको संस्था नै छैन । जसको संस्था छ तिनका संस्थामा पनि सुशासनको अभाव छ । देशमा राम्रा र सुशासनमा चलेका धेरै सहकारी छन् तर तिनको प्रतिनिधित्व यस्ता निकायमा विरलै हुन्छ । अर्थात् जो नेता छन् तिनको संस्था नै छैन र जसले संस्था चलाएको राम्रो अनुभव छ तिनले नेतृत्व गर्ने अवसर नै पाउँदैनन् । अहिलेको संरचनाको कारण पनि यस्तो भएको छ ।

जब सहकारी नेताको कुनै सहकारी नै हुँदैन तब त्यस्ता नेतालाई सहकारीको मोह हुँदैन । सहकारी अभियान डुब्दा वा जोखिममा पर्दा सहकारी नेताको केही बिग्रँदैन । यस्ता नेता सहकारी अभियानका लागि नभई आफ्ना लागि, आफ्नो प्रभाव, सुविधा र मानसम्मानका लागि नेता भएका हुन् । सहकारीमा भने जस्तो भएन भने राजनीति वा अरूतिर दौडिन्छन् । सहकारी अभियान राम्रो बनाउनु यिनीहरूको प्राथमिकता होइन ।

यतिखेर देशमा नाम चलेका ठूला र चल्तीका सहकारी नेतामध्ये १० जनाको नाम लिंदा ८ जनाको यो अवस्था हो । २० जनाको नाम लिंदा १५ जनाको यो अवस्था हो । त्यसैले सहकारी अभियानका केन्द्रहरू आफ्नो जिम्मेवारी राम्ररी पूरा गर्न नसक्ने अवस्थामा छन् । यस्ता नेताहरूको बोलीमा तागत छैन । सहकारी अभियान सुधार्ने कुनै कार्यक्रम र योजना हुँदैन । चुनाव हुँदा चुनाव जसरी पनि जित्ने मात्रै एजेण्डा हुन्छ । तर चुनाव जितेर के गर्ने भन्ने प्रस्ताव हुँदैन । यिनको कुरालाई सरोकार राख्ने कसैले पत्याउँदैनन् । देशमा हामीले सहकारीको विकासका लागि यो-यो काम गर्‍यौं भन्ने साहस छैन । राम्रा सहकारी अर्थात् उदाहरणीय सहकारीका लागि यी १० मा ८ र २० मा १५ नेताले आफ्नो सहकारी देखाउन सक्दैनन् ।

यदि देशमा कानुन बलियो हुन्थ्यो र कानुनको राज चल्ने हो भने यी ८ र १५ मध्ये धेरैजसो नेताहरू जेलमा हुन्थे । आज सहकारी संस्था खोलेर जनताको ठूलो रकम अपचलन गर्नेहरूलाई कानुनको कठघरामा उभ्याउनुपर्छ भन्ने साहस यी नेताहरूमा छैन । किनकि उनीहरूमध्ये प्रभावशाली केहीको हालत यस्तै छ ।

कतिपय चल्तीका नेताका सहकारीमा निक्षेपकर्ताले पैसा फिर्ता नपाएर धोका पाएका छन् । यस्ता धेरै नेता राजनीतिक भागबन्डाका आधारमा यहाँ पुगेका हुन् । उनको नेता बन्ने आधार सहकारीमा गरेको योगदान, अनुभव र क्षमता नभएर आफू आवद्ध राजनीतिक पार्टी बनेको छ । पार्टीले केही नेताको व्यवस्थापन त गरे तर यस्तै नेताको कारण सहकारी अभियान डुब्दा पार्टीलाई पनि क्षति पुग्छ भन्ने कुराको ख्याल गरेको देखिँदैन । जसले सहकारीमा आफ्नो पसिनाको कमाइ गुमाए तिनले बुझेका दिन पार्टीका नेता र कार्यालयमा घेराउ गर्न जानेछन् । यसले पार्टीलाई नोक्सान नै हुन्छ ।

कतिपय प्रदेश र जिल्ला-जिल्लामा पनि संघको हालत यस्तै यस्तै छ । झोलाका संस्था एवम् संघहरू चुनावका बेला सक्रिय हुन्छन् । यस्ता निष्क्रिय वा मृतप्राय: सहकारीहरू निर्वाचनका बेला चिहानबाट ब्युँतिएर भूत आएसरी आउँछन् र सक्रिय हुन्छन् । त्यसलाई रोक्न कसैले प्रयास गर्दैनन् । किनकि यस्तै झोलाका संघ र तिनका प्रतिनिधिहरूले चुनावमा हराउने र जिताउने हैसियत राख्ने गर्छन् । यस्तै बेलामा काम लाग्छ भनेर यस्तालाई पालेर राखिन्छ । सक्रियताको खोजी गरिंदैन । विधिसम्मत भए-नभएको हेरिँदैन । यस्ता संघ दशकौं दशक निष्क्रिय रहँदा पनि खारेज गरिँदैन ।

दशकौंअघि गठन भएका समितिका पदाधिकारी नै हर्ताकर्ता छन् । त्यसैले सहकारी अभियानमा सहकारीको विकासका लागि महत्त्वपूर्ण भूमिका निभाउनुपर्ने महासंघ, केन्द्रीय संघ र जिल्ला संघहरू खादा, माला, आसन र भाषणमा सीमित भएका छन् । सहकारी अभियानको प्रवर्द्धन र विकासका लागि ठोस भूमिका निभाउन नसक्ने अवस्थामा छन् ।

तेस्रो: सहकारीलाई दर्ता र नियमन गर्ने मुख्य जिम्मेवारी पाएको सबै तहका सरकार । सरकारले यो अवधिमा गरेको महत्त्वपूर्ण गल्ती के हो भने जब सहकारी अभियान सहकारी ऐन २०४८ को मर्म अनुरूप चलेन भन्ने जानकारी पायो तब यसलाई नियमन गर्ने बलियो संयन्त्र बनाउनुपर्थ्यो ।

त्यो गर्न सरकार चुक्यो । धेरै लामो बहस र छलफल पछि सहकारी ऐन २०७४ त आयो तर यो पनि सहकारी नेताहरूको स्वार्थको कारण पूर्ण व्यवस्थित हुनसकेन । सहकारी ऐन आएदेखि नै संशोधनको चर्चा चल्यो र यो पूर्ण कार्यान्वयन हुन पाएन, हुनसक्ने अवस्था पनि थिएन । सहकारी मन्त्रालय त बन्यो तर मन्त्रालय र विभागमा आउने कर्मचारी छिटोछिटो सरुवा हुने हुँदा बुझ्न समय लाग्ने र सहकारीलाई सुधार्ने भन्दा पनि स्वार्थ हेर्ने र निकम्मा अभियानकर्मी एवम् राजनीतिको दबाब झेल्नुपर्ने प्रवृत्तिले गर्दा नियमक निकायमा बसेकाको भूमिकाले सुधार्ने कम र बिगार्ने धेरै भयो । यसरी नेपालको अर्थतन्त्रका तीन पिलरमध्येको एक पिलरको उपमा पाएको सहकारी अव्यवस्थित बन्न पुग्यो ।

यी कमजोरीका बावजुद पनि सहकारी अभियानले धेरै राम्रा उपलब्धिहरू हासिल गरेको छ । हजारौं हजार प्रारम्भिक सहकारी संस्थाहरूले लाखौं जनतालाई संगठित गर्ने र सेवा दिने काम गरेका छन् । तर यो उपलब्धिलाई ओझेलमा पार्ने गरी सहकारीका बारेमा नकारात्मक समाचार आउने अवस्था बन्यो । दशौं हजार निक्षेपकर्ताको अरबौं रकम जोखिममा परेको छ ।

कसरी सुधार्न सकिन्छ सहकारी अभियानलाई ?

एक: सहकारी ऐनमा व्यापक संशोधन गर्नुपर्छ र सहकारीलाई बिल्कुल समुदाय अर्थात् सदस्यमा केन्द्रित बनाउनुपर्छ । तोकिएको व्यवसायमा सहकारीलाई अनिवार्य केन्द्रित गर्नुपर्छ । व्यवसाय नगर्ने सहकारी खारेज गर्नुपर्छ ।

संघहरूको बनावट अर्थात् गठन प्रक्रियाको पुनर्गठन गर्नुपर्छ । निष्क्रिय सदस्य, निष्क्रिय संस्था र निष्क्रिय सबै तहका संघहरू खारेज हुने व्यवस्था हुनुपर्छ । अर्थात् सहकारीमा नवीकरणको व्यवस्था हुनुपर्छ । संघ तथा संस्था खारेज हुँदा त्यस्ता संघ-संस्थाका प्रतिनिधि स्वत: खारेज हुने व्यवस्था हुनुपर्छ । सहकारी संघ वा संस्थाले गर्ने व्यवसायसँग नजोडिएका सदस्यको सदस्यता खारेज हुनुपर्छ ।

बहुउद्देश्यीय सहकारी संस्थाले गरेको व्यवसायका आधारमा उपल्लो संघमा सदस्यता पाउनुपर्छ । सबै प्रारम्भिक सहकारी र विषयगत संघहरूले उपल्लो तहको संघको सदस्यता अनिवार्य लिनुपर्ने व्यवस्था हुनुपर्छ । सहकारीको संख्या घटाउने र सहकारीको व्यवसायको आकार बढाउने गरी नीति बनाउनुपर्छ । सबै तहका सहकारीको बलियो नियमन तथा अनुगमन गर्ने व्यवस्था हुनुपर्छ । जुन निकायले सहकारी दर्ता गर्ने हो त्यो निकायले नै आफूले दर्ता गरेका सहकारीको नियमन गर्ने जिम्मा लिनुपर्छ । सहकारीमा नियम विपरीत काम गर्ने सञ्चालक, कर्मचारी, नियामक निकायलाई जिम्मेवार बनाई कारबाहीको दायरामा ल्याउनुपर्छ ।

दुई: सबै तहका संघहरूको भूमिका प्रभावकारी बनाउन संघको संख्या घटाउने, संघहरूलाई सदस्यको व्यवसायको प्रवर्धन गर्ने गरी व्यवसाय गर्न अनिवार्य गर्ने, सदस्य संस्थामा सुशासन कायम गर्न नियमित भूमिका निर्वाह गर्ने गरी अधिकार बढाउने र जिम्मेवारी दिने अवस्था हुनुपर्छ । जिम्मेवारी पूरा गर्न नसक्ने वा नगर्ने संघलाई अरू संघमा गाभ्ने वा खारेज गर्ने व्यवस्था गर्नुपर्छ ।

अर्थतन्त्रको तीन पिलरमध्येको एक पिलरको रूपमा स्थापित र परिभाषित सहकारीलाई सुधार्ने अवसर पनि हो । कार्य क्षेत्रमा देखिएका समस्या समाधान गर्दै सहकारी अर्थतन्त्रलाई बलियो बनाउन सबैले आ-आफ्नो ठाउँबाट पहल गरौं ।

(साभार: अनलाइनखबर)

बाल दम: भ्रम तथा यथार्थ

✍ डा महेशकुमार गौतम

बाल आस्थमालाई दम भनेर बुझ्ने गरिन्छ । आम मानिसको बुझाइमा भने सबै व्यक्तिमा हुने दमलाई एकै प्रकारले लिने गरिएको पाइन्छ । बाल दम भन्नाले बालबालिकाको श्वास फेर्ने नली साँघुरिएको अवस्था हो । बाल दम जटिल हुँदै जाँदा बालबालिकाको श्वास फेर्ने नलीको मांसपेसीहरु खुम्चिँदै जाने गर्छ । बालबालिकामा हुने दमलाई पनि उमेर समूह अनुसार विभाजन गरिएको हुन्छ । ५ वर्षभन्दा कम उमेरका बालबालिकाहरुमा भाइरल इन्फेक्सनका कारण पनि श्वास फेर्न गह्रो हुने अवस्था आउँछ ।

भाइरल इन्फेक्सनका कारण श्वास फेर्ने नली पटकपटक खुम्चिरहेमा त्यसलाई पनि दम भन्ने गरिन्छ । त्यसलाई नक्कली दम भनेर बुझ्ने गरिन्छ । यदि ५ वर्षभन्दा माथिका बालबालिकामा स्याँ-स्याँ वा छाती बज्ने समस्या भइहयो भने त्यसलाई बाल दम भयो भनेर बुझ्नुपर्छ ।

बालबालिकालाई दम हुनुको ९० प्रतिशत कारण एलर्जी हो । त्यस्तै ४० वर्षभन्दा कम उमेरका मानिसमा दम भएमा त्यसको प्रमुख कारण नै एलर्जी हो । तर ४० वर्षभन्दा माथिका मानिसमा दम भएमा त्यसको प्रमुख कारण धूमपान तथा वातावरणीय कारण हुन सक्छ ।

गाउँघरमा दाउराको प्रयोगबाट खाना पकाउँदा त्यसबाट निस्कने धुँवाले असर गर्दा पनि कतिपयलाई दमको समस्या आउन सक्छ, जुन वातावरणीय कारण अन्तर्गत पर्छ ।

बालबालिकामा दमको समस्या किन आउँछ ?

कतिपय बालबालिकामा आमाको गर्भमा रहँदादेखिको कारणले दमको समस्या आउने गर्छ । गर्भवती अवस्थामा आमा धेरै तनावपूर्ण अवस्थामा हुँदा, धूमपान तथा मद्यपान गर्ने आमाबाट जन्मिएको बच्चामा, आमामा पोषणको अभाव भएको अवस्थामा, गर्भवती महिला वातावरणीय प्रदूषण भएको स्थानमा बसेको अवस्थामा बच्चाको श्वासप्रश्वास नलीमा असर गरी दम हुन सक्ने कतिपय अध्ययनले देखाएका छन् ।

बच्चा जन्मिएपछिका कारक तत्वहरू

नर्मल रुपमा जन्मिएका बच्चामा भन्दा शल्यक्रियाबाट जन्मिएका बच्चामा दम हुने सम्भावना बढी हुन्छ । आमाको दूध खाएका बच्चामा दम हुने सम्भावना एकदमै कम हुन्छ । आमाको दूध खाएका बच्चामा नखाएका बच्चामा भन्दा विभिन्न इन्फेक्सन हुने सम्भावना एकदमै कम हुन्छ । जसका कारण आमाको दूध नखाएका बच्चामा दम हुने सम्भावना बढी हुन्छ ।

राष्ट्रिय खोप अभियान अन्तर्गतका खोप बच्चालाई नलगाएको अवस्थामा निमोनिया तथा विभिन्न प्रकारका इन्फेक्सन हुन सक्छ । खोप लगाउन छुटेका बच्चामा इन्फेक्सनको खतरा बढी हुने भएकोले दमको जोखिम पनि बढी हुने गर्छ ।

बच्चा १ वर्ष नभएसम्म गाई-भैंसीको दूध दिनु हुँदैन

गाउँघरमा अझै पनि बच्चालाई आमाको दूध पर्याप्त नभएको अवस्थामा गाई-भैंसीको दूध खुवाउन सुरु गरिहाल्छन् । विश्व स्वास्थ्य संगठनको मान्यता अनुसार पनि बच्चा जन्मिएको एक वर्ष नपुग्दासम्म गाई-भैंसीको दूध दिनु हुँदैन । आमाको दूध नआएको विशेष अवस्थामा चिकित्सकको सल्लाह अनुसार कुनै प्रकारको दूध दिन सकिन्छ ।

गाई-भैंसीको दूधमा आमाको दूधमा भन्दा प्रोटिनको मात्रा एकदमै बढी हुन्छ जुन बच्चाको मिर्गौलाका लागि हानिकारक मानिन्छ । १ वर्ष नपुग्दै गाई-भैंसीको दूध खाएका बच्चामा पछि गएर एलर्जी हुने सम्भावना बढी हुन्छ ।

आज-भोलि जथाभावी एन्टिबायोटिकको प्रयोग हुने गरेको छ । अनावश्यक रुपमा एन्टिबायोटिक प्रयोग हुँदा शरीरमा हुनुपर्ने राम्रो किटाणुहरुलाई नष्ट गरिदिने काम गर्छ । जसले शरीरमा रोगप्रति लड्न सक्ने क्षमता कमजोर बनाउने तथा एलर्जी हुने सम्भावना बढाउँछ । जसले बच्चामा दम गराउन सक्छ ।

पछिल्लो समय पश्चिममा जीवनशैली तथा खानपानका कारण पनि बच्चामा एलर्जीजन्य समस्या बढिरहेको छ । वंशाणुगत तथा वातावरणीय तत्वका कारण एलर्जीजन्य समस्याका रुपमा रहेको दमको समस्या बढ्ने गर्छ ।

बालबालिकालाई दम भएको अभिभावकले कसरी थाहा पाउने ?

बालबालिकाका उमेर अनुसार देखिने लक्षणका आधारमा अभिभावकले दम भएको थाहा पाउन सक्छन् । यदि दुई वर्षभन्दा कम उमेरको बच्चामा खोकी लाग्ने, छाती बज्ने जस्ता समस्या पटकपटक देखिएको छ भने उनीहरुलाई दम भएको शंका गर्न सकिन्छ ।

बच्चाले हाँस्दा, खेल्दा पनि छाती बजेको महसुस अभिभावकले गर्न सक्छन् । दमको समस्या आएपछि बच्चाले साँझ, बिहान र रातको समयमा बढी खोक्ने गर्छन् भने दिउँसो खोकी कम हुन्छ । छाती नबज्दा पनि बच्चालाई दुई साताभन्दा बढी समयसम्म खोकी लागेमा चिकित्सककहाँ परीक्षणका लागि लैजानुपर्छ । औषधि खुवाउँदासम्म ठिक हुने तर औषधि सेवन बन्द गर्नोसाथ खोकी लागेको अवस्थामा बच्चालाई दम भएको शंका गर्न सकिन्छ ।

(साभार: स्वास्थ्यखबर)

यसरी पारिएको थियो बेपत्ता...

तीन महिनापछि रिता फेरि घर आइन्, एक्लै । अनुहार थकित र निराश थियो । सधैं कुर्ता सुरुवाल लगाउने रिता त्यस बेला म्याक्सी लगाएर आएकी थिइन् । घरमा बस्दा पनि म्याक्सी नै लगाइन् । उनले घरमा देखाएका व्यवहार असामान्य थिए । आएको भोलिपल्टै उनले घरपछाडिको खेत खनिन् । त्यहाँ अघिल्लोपटक आउँदा उनले आफ्ना सारा फोटा गाडेकी रहिछिन् । ती सबै खोतलेर निकालिन् । र, सबै फोटा जलाइदिइन् ।

परिवारले रोक्न खोज्यो, मानिनन् । दिदी र भाउजूले किन जलाएको भनेर सोधे । उनी केही बोलिनन् । 'फोटा खनेर निकालेको र जलाएको देख्दा छक्क पर्‍यौं । रोक्दा पनि मानिनन्, रिसाइन्,' रिताकी भाउजूले भनिन् । पहिले कहिल्यै नभनेको कुरा, त्यो बेला रिताले आमा सुम्नीलाई भनिन्, 'मलाई त्यहाँ कुट्छन/पिट्छन् आमा ।', सुम्नीले हामीलाई सुनाइन्, 'उसको ज्यानमा निलानिला डाम थिए । एकपटक त बुटले कुल्चेको रे । त्यसको निशानै थियो । शरीरभरि चिरेका घाउ थिए ।',

बमजनका दाजुले पनि आफूलाई कुटेको रिताले आमासँग बताएकी रहिछिन् । 'मेरो भाइको सम्पत्ति खान आएको भनेर जेठाजुले पिट्यो, कान्छो भाइले छुट्यायो भन्थी,' सुम्नीले सम्झिइन् । त्यो बेला उनले रितालाई सोधेकी थिइन्, 'तपस्वी र तेरो बिहे भएको हो ?' 'हैन,' रिताले भनेकी थिइन् । 'त्यसो भए किन ऊसँग बसेको, किन उसको दाजुलाई जेठाजु भनेको ?', सुम्नीले आफ्नी छोरीलाई सोधिन् । 'छोरीले उत्तर नै दिइनन्,' सुम्नीले हामीसँग भनिन् ।

सुम्नीले त्यसबेला रितालाई 'अब बमजनकहाँ नजा' भनिन् । 'त्यस्तो गर्छ भने किन जान्छस् भन्थैं म, ' सुम्नीले भनिन्, 'तर, चार-पाँच दिनमै बमजनको फोन आयो अनि गई ।' उनी गएको केही समयपछि एक साँझ बमजन आए । घरका मानिसले सोधे, 'रिता खै ?' बमजनले भने, 'म पनि त्यही सोध्न आएको ।', घरपरिवारले बमजनसँग रिताको सोधिखोजी गरे । उनकी माइली भाउजूले बमजनलाई भनिन्, 'हाम्रो चेली जस्तो गएको थियो त्यस्तै ल्याइदिनू ।' सुम्नीका अनुसार, रिताका माइला दाजुले उनी कतै नभेटिए एफएममा सूचना दिने र प्रहरीकहाँ उजुरी गर्ने बताए ।

रिताका दाजुको कुरा सुनेर बमजन झस्किए । उनले भने, 'एफएममा नभन्नू । प्रहरीमा पनि नजानू । मलाई अप्ठ्यारो पर्छ । तपाईंहरुलाई पनि अप्ठ्यारो पर्छ ।', उनले रितालाई आफैंले खोज्ने आश्वासन दिए । त्यसपछि पनि बमजन रिताको घरमा दुईपटक आए । परिवारका अनुसार उनी साँझपख आउँथे । दुई-तीनवटा गाडीमा अरु मानिस पनि हुन्थे । गाडी घरपछाडि बाटोमा राख्थे र खेतैखेत हिँड्दै आउँथे । सुम्नीका अनुसार, उनी लामो र ठूलो झोला बोकेर आउँथे । उही सेतो, ठूलो ज्याकेट र धोतीमा । लामो कपाल पालेका बमजनलाई देखेर उनलाई डर लाग्थ्यो रे ।

'त्यो ठूलो झोलामा बन्दुक, तरबार हुन्थ्यो कि जस्तो लाग्छ,' परिवारका एक सदस्यले भने । रिता हराएपछि बमजन केही महिना बिराएर तीनपटक आए । त्यसपछि आएनन् । पछिल्ला वर्षहरुमा उनी आएका छैनन् । रिताको खोजखबर पनि गरेका छैनन् । रिताका बुबा भने छोरी खोज्न काठमाडौंसम्म पुगे । उनी अहिलेसम्म भेटिएकी छैनन् । छोरीको बाटो हेर्दाहेर्दै बुबाको निधन भयो । आमा, दाजुभाउजू र दिदीहरुले अझै उनी आउने आश मार्न सकेका छैनन् । 'छोरी हो, झझल्को आइरहन्छ । आइहाल्छ कि भन्यो, सन्तोक गर्‍यो,' रिताकी आमा सुम्नीले भनिन्, 'मनमा जतिखेरै ऊ बसिरहन्छ' हेर्न मन लाग्दा फोटो पनि छैन, सबै जलाएर गयो। म बाँचुन्जेल एकपटक आइहाल्छ कि ।

रिता बेपत्ता भएको र बमजनले दीपशिखा डुमजनसँग विवाह गरेको समय लगभग एउटै हो । बमजन हलखोरियाबाट भागेर रिताको घर गएर बसे । एक महिनापछि त्यहाँबाट रितालाई लिएर हिँडे । कहाँ गए थाहा छैन । त्यसको केही समयपछि मिरिकस्थित दीपशिखाको घरमा दुवैलाई भेटेको अनुयायीहरु बताउँछन् । रिताजस्तै बमजन आश्रमबाट हराएकी अर्का दुई आनी हुन्- नुवाकोटकी कर्मा तामाङ र मकवानपुरकी फूलमाया रुम्बा । बमजनले सिन्धुपाल्चोक आश्रममा पुगेपछि उनीहरुको नाम फेरिदिए । कर्माको नाम चुन्मो र फूलमायाको नाम डोल्मो राखे ।

चुन्मोको परिवार नुवाकोट र धादिङको सीमानामा पर्ने देउराली गाउँमा बस्छ । देउराली पुग्न त्रिशूली बजारबाट एक घन्टाभन्दा बढी कच्ची बाटो गाडीमा उकालो लाग्नुपर्छ । सडक तल भिरालोमा पर्ने घरको आँगनमा बसेर चुन्मोकी आमा सुकुमाया तामाङले आफ्नी छोरीबारे भनिन्, 'ऊ सानैदेखि धर्म भनेपछि मरिहत्ते गर्थ्यो। घरमै बसेर पनि धर्म हुन्छ भन्दा मानेन, सानैदेखि गुम्बा गएको हो ।' चुन्मो र डोल्मो बौद्धधर्मको अर्कै गुम्बामा बस्दा साथी भएका हुन् । त्यहाँ २०६५ सालदेखि ३ वर्ष ३ महिना ३ दिन उनीहरु गुफा बसे । आनी हुन यो गुफा बस्नैपर्छ ।

२०६८ सालमा गुफाबाट निस्केपछि उनीहरु बमजनको आश्रम बाराको हलखोरिया गए । त्यहाँ बस्न थालेपछि चुन्मो आमालाई भेट्न २०६९ सालमा एकपटक घर गइन् । डोल्मो पनि सँगै गएकी थिइन् । चुन्मोले आफू बमजनको धर्ममा लागेको आमा र घरका अरु सदस्यलाई बताइन् । 'बहिनीले यो गुरुको धेरै शक्ति छ भन्थ्यो । उसले टेकेको माटोमा पनि शक्ति हुन्छ भनेर ल्याएको थियो । उसको कपालको पनि दबाई हुन्छ भन्थ्यो,' चुन्मोकी ठूलीदिदी गंगामायाले सम्झिइन् । घर आउँदा उनले बमजनको फोटो, बमजनको फोटो भएका दुइटा क्यालेन्डर, एउटा सानो थान्का र बमजनबारे लेखिएको सानो पुस्तक लिएर आएकी थिइन् ।

परिवारसँग विदा भएर आश्रम गएपछि उनी फर्किएर आइनन् । 'ऊ जहाँ बसे पनि हरेक साल मलाई भेट्न आउथ्यो,' आमा सुकुमायाले भनिन्, 'त्यो बेला चुन्मो र डोल्मो एकरात बसेर गए । त्यसपछि अर्को साल त आउँछ होला भन्यो आउँदैन । यत्रो वर्ष बितिगयो ।' हरेक साल घर आउने चुन्मो आउँदै नआएपछि परिवारले सोधिखोजी गर्न थाले । २०७३ सालमा रसुवाको धुन्चे जान हिँडेको बमजन टोली त्रिशूलीको वाटरभ्यू होटलमा बसेको थियो । चुन्मोका माइला भिनाजु सञ्जय लामा सालीको फोटो लिएर उनको सोधिखोजी गर्न त्रिशूली झरे । होटलमा बमजनसँग भेट गर्न खोजे । बमजनका मानिसले 'गुरुसँग समय छैन, जो पायो त्यहीसँग गुरुले भेट्दैन' भने ।

सञ्जयले ती मानिसलाई चुन्मोको फोटो देखाएर उनका बारेमा सोधे । उनले चुन्मोलाई गुरुको आश्रममा कहिल्यै नदेखेको बताए । 'यो केटी त गुरुको आश्रममा छैन,' सञ्जयले ती व्यक्तिले भनेको सम्झिए, 'उसले धेरै कुरै गर्न मानेन ।' सञ्जयले ती व्यक्तिको नाम सोधे । उसले आफ्नो नाम भन्न पनि मानेन । 'तपाईंलाई नाम किन चाहियो' भनेर उल्टै प्रतिप्रश्न गर्‍यो । 'तपाईंको मान्छे हाम्रोमा आएकै छैन, बेकारमा किन समय खेर फाल्नुहुन्छ भन्यो,' सञ्जयले सम्झे । २०७३ चैतमा ललितपुर, चुनीखेलमा बमजनको बोधी श्रवण धर्मसंघले सातदिने पूजा लगाएको थियो । सुकुमाया आफ्नी ठूलीछोरी गंगामायालाई लिएर चुन्मोलाई खोज्न काठमाडौं आइन् । पूजामा जो, जो मानिस भेटिए, उनीहरुलाई सोधे ।

एक जनाले चुन्मोलाई कहिल्यै नदेखेको बताए । अर्कोले भने, 'यो त अहिंसावादीको सिआइडी हो । नराम्रो मान्छे हो। धेरै पहिल्यै हाम्रोबाट गइसक्यो।' दुवैले आफ्नो नाम भने भन्न चाहेनन् । 'मेरो बैनीले बमजनलाई त्यति धेरै मान्थ्यो । हामीलाई नै सम्झाउँथ्यो । बमजनकोमा जाउँ भनेर भाइलाई समेत फकाएको थियो । उनीहरु भने उल्टो सिआइडी भन्दो रैछ,' चुन्मोकी ठूलीदिदी गंगामायाले भनिन् । बमजनका कुनै पनि जिम्मेवार मान्छेले चुन्मोकी आमा र दिदीसँग राम्ररी कुरा गरेनन् । बमजनले भेट दिने कुरा त परै जाओस् । निराश भएर सुकुमाया घर फर्किन् ।

सञ्जयले केही साथीभाइ लिएर बमजनकै आश्रममा गएर कुरा गर्ने निधो गरे । 'हामीले आश्रममै जान पैसा जोहो पनि गरेको हो । तर, परिवारको एक जना बेपत्ता छ, हाम्रो पनि ज्यानै जोखिममा पर्न सक्छ, नजाऔं भन्ने कुरा आयो । आँट्न सकेनौं,' सञ्जयले भने । चुन्मोले बमजनको आश्रमबाट पहिलोपटक लिएर आएका फोटो, किताब र क्यालेन्डर मात्र हुन् । सुकुमायालाई ती सबै देखेर रिस उठ्छ । कहिले सबै जलाइदिउँजस्तै लाग्छ । 'रिसको झोंकमा फाल्दिन्छु, डढाइदिन्छु भन्ने सोच्छु । फेरि छोरी त्यहाँ गएको प्रमाण यही मात्र हो भनेर सम्हालेर राख्छु,' सुकुमायाले भनिन् ।

सुकुमायालाई छोरी जिउँदै छन् भन्ने आश छ पनि, छैन पनि । 'जिउँदो भए त आजसम्म आइहाल्थ्यो कि भन्छु । मनमा पीर परिरहन्छ । खाएको पनि जिउमा लाग्दैन,' उनले भनिन्, 'फेरि उसको झझल्को आइरहन्छ । आइहाल्छ, बोलिहाल्छ जस्तो लाग्छ।' चुन्मोसँगै बमजनको आश्रमबाट बेपत्ता भएकी अर्की आनी हुन्, डोल्मो । डोल्मोको परिवार हेटौंडा उपमहानगर पालिकाको रंगशालामा बस्छ । बुबा वीरबहादुर रुम्बा र आमा सम्झनाले पनि आफ्नी छोरी नदेखेको पाँच वर्ष भयो । अन्तिमपटक २०७० सालमा डोल्मो र चुन्मो सँगै घर आएका थिए ।

'हलखोरिया हुँदा नजिकै पर्थ्यो, उनीहरु आइरहन्थे,' आमा सम्झनाले भनिन्, 'दुवै जना तीनपटक आएका थिए ।' डोल्मोले अन्तिमपटक २०७१ माघ महिनामा बमजनको सिन्धुपाल्चोकस्थित आश्रमबाट घरमा फोन गरेकी थिइन् । डोल्मोका आमाबुबाले त्यस बेला छोरीले भनेको सम्झिए, 'मलाई भेट्ने भए तुरुन्तै आउनू । भोलि नै आउनू । तर, अबदेखि यहाँ फोन नगर्नू । नराम्रो मान्छ ।' 'खै, छोरीले किन त्यसो भन्यो । हामीलाई थाहा भएन । तर, छोरीलाई नराम्रो हुन्छ भन्ने त हामीले सम्झँदै सम्झिएन,' वीरबहादुरले भने ।

आमाले थपिन्, 'आनी बनेका छोरीको समाजमा खुब मान हुन्छ । आश्रममा उनीहरुको मान नहुने त हामीले सोच्नै सकेन ।' समय यत्तिकै बित्यो । २०७२ सालमा भुइँचालो गयो । सिन्धुपाल्चोक सबभन्दा बढी प्रभावित भयो । त्यहाँका खबर टिभीमा हेर्न थालेपछि बल्ल उनीहरु झल्याँस्स भए । 'हामीले त बिर्सेजस्तो पो भएछ । असारमा सम्झ्यो अनि छोरी भेट्न हामी सिन्धुपाल्चोक पुग्यौं,' डोल्मोकी आमाले भनिन् । डोल्मो थिइनन् । त्यहाँ भेटिएका एक जना बूढो मान्छेलाई उनीहरुले सोधे, 'डोल्मो र चुन्मो खोई ?' उनले भने, 'यहाँबाट त निस्केर गयो ।' ती मान्छेले दोहोर्‍याएर कुरा गरेनन् । 'हामीलाई उनले भनेको कुरामा विश्वास भएन,' डोल्मोका बुबाले भने । त्यस दिन डोल्मोका आमाबुबा त्यही आश्रममा बसे । उनीहरुले बमजनलाई भने भेट्न पाएनन् । कोही जिम्मेवार मानिसले अघि सरेर उनीहरुलाई छोरीका बारेमा बताएनन् ।

त्यहाँ घोडा स्याहार गर्ने अर्को मान्छेलाई पनि सोधे । 'उनीहरु त यहाँ छैन। पछि आउँछ होला नि,' ती मानिसले भने । उनीहरु सिन्धुपाल्चोकबाट रित्तै फर्किए । 'कतै फेरि गुफामा बसेको छ कि भन्ने पर्‍यो,' आमा सम्झनाले भनिन् । आनी बन्न गुफा बस्ने चेलीहरुलाई कसैले भेट्न पाउन्नन् । न उनीहरु नै बाहिर निस्किन्छन् । दुई वर्षपछि पनि डोल्मोको कुनै खबर नआएपछि उनीहरु फेरि छोरी खोज्न थाले । सिन्धुपाल्चोक आश्रममा पहिले पहिले छोरी छँदा फोन गर्ने गरेको नम्बरमा फोन गरे ।

'हामीलाई त त्यो मानिसले यो आश्रम हैन भन्यो,' डोल्मोकी आमाले भनिन्, 'हामीले त पहिले यही नम्बरमा फोन गरेर कुरा गर्थ्यौं भन्दा पनि उसले यो आश्रमको फोन हैन भन्यो ।' त्यसपछि छोरी खोज्न उनीहरु कहिले काठमाडौंको कपन गुम्बा गए, कहिले फर्पिङ । कहिले सिन्धुली पुगे, कहिले कहाँ । कतै भेटेनन् । २०७३ सालमा ललितपुरको चुनीखेलमा बमजनको मैत्रीपूजा बेला डोल्मोकी आमा सम्झना र दिदी गए । त्यहाँ सोधिखोजी गर्दा पनि पत्तो लागेन । 'पूजामा पनि भेटिएन । आफैं आउला कि भन्छु, आउँदैन। कसैले मारेर फाल्यो भन्छ, कसैले के भन्छ,' सम्झनाले भनिन् ।

डोल्मो र चुन्मोको परिवारलाई उनीहरु बमजनको आश्रममा गएको मात्रै थाहा छ । त्यहाँभित्र उनीहरुले के-कस्ता त्रासदी बेहोरे, बेपत्ता हुनुअघि के घटना भयो, उनीहरुलाई थाहा छैन । हामीले त्यो बेला आश्रममा बसेका अरु आनी र चेलाहरुसँग छुट्टाछुट्टै भेटेर चुन्मो र डोल्मोका बारेमा कुरा गरेका छौं । उनीहरुका अनुसार आश्रमबाट एक आनी हराएको निहुँमा डोल्मो र चुन्मोलाई एक साँझ बमजनले थङथिलो हुने गरी पिटे । बमजनले त्यो साँझ दुवैलाई बोक्सीको आरोप लगाए । आफूले पिटिसकेपछि चेलाहरुलाई कठबाँस लौरो र तेलमा तताएको बाँसको लौरो ल्याउन भने । अनि त्यसैले उनीहरुलाई पिट्न लगाए । कतिले लौराले हाने । कराँते सिकेका कतिपय चेलाले उफ्रिदैं लात्ता हाने । चुन्मो र डोल्मो चिच्याउन थाले । रुन-कराउन थाले । चुन्मोले त रगतै वान्ता गरिन् । नजिकैका गाउँका मानिसले उनीहरुको चिच्याहट सुन्छन् भनेर बमजनले केही चेलालाई लामाले बजाउने बाजा जोडतोडले बजाउन लगाए । दुवैलाई पिटिराख्नू भन्ने आदेश दिएर बमजन तल घर गए। दर्जन केटाहरुको घेराबाट भागेर डोल्मो बमजन भए ठाउँ आइन् ।

उनले 'हामीले केही गरेको छैन गुरु' भन्दै बिन्ती गरिन् । 'घोडा पनि मारिस्, सुगा पनि मारिस्' भन्दै बमजनले डोल्मोलाई गाली गरे । उनले 'भगवान कोठामा लगेर तिमीहरुले को-कोसँग यौनसम्पर्क राख्यौ' भनेर सोधे । 'कतिवटा भूतप्रेतको मन्त्र बोकेको छ' भनेर सोधे । त्यसपछि उनीहरुलाई रातभरि कोठामा थुनेर राखियो । भोलिपल्ट बिहानै उठ्दा डोल्मो र चुन्मो रहस्यमय ढंगले गायब थिए । उनीहरुलाई के भयो भन्ने त्यसबेला त्यहाँ भएका आनीहरुलाई थाहा छैन । बमजनको आश्रमबाट निकालिएकी गंगामाया तामाङले आश्रममा रहँदा बमजनले डोल्मोमाथि यौन शोषण गरेको बताएकी छन् । आश्रमबाट निस्केर आएका एक आनी र दुई जना चेलाले गंगामायाको भनाइ पुष्टि गरेका छन् ।

गंगामायाका अनुसार डोल्मोसँग बमजनले यौन दुराचार गर्दै गरेको भिडियो थियो । 'बमजनले नराम्रो काम गर्दाको भिडियो डोल्मोले खिचेको रहेछ । त्यो भिडियो माग भनेर बमजनले मलाई भन्थ्यो,' उनले भनिन् । डोल्मोको परिवारलाई भने बमजनको आश्रममा आफ्नी छोरीले बेहोरेको त्यो यातनाबारे केही थाहा छैन । डोल्मोका बुबा, आमा र भाइसँग कुरा सकेर हिँड्ने बेला हामीले 'मकवानपुरबाट बमजनको आश्रममा गएका अरु कोही हराएको तपाईंहरुलाई थाहा छ ?' भनेर सोध्यौं ।

डोल्मोका बुबा वीर बहादुरले जवाफ दिए, 'छ नि, त्यहाँ तलको वाइवा आश्रम गएको, फर्किएको छैन ।' 'वाइवा परिवार को घर तपाईंलाई थाहा छ ?' हामीले सोध्यौं । उनले घर देखाइदिए । हामी हेटौंडा उपमहानगरपालिका-१४ स्थित वनस्पति टोलमा गयौं । त्यहाँ बेपत्ता वाइवाका छोरा महेन्द्र वाइवासँग भेट भयो । उनका बुबाको नाम सञ्चलाल वाइवा रहेछ । सञ्चलाल बमजनको आश्रम जान्छु भनेर २०७१ सालमा घरबाट हिँडेका रहेछन् । उनी केही वर्षअघि बमजनसँगै बाराको हलखोरियामा पनि बसेका थिए ।

'चैत १४ गते बुबाले फोन गरेर म सिन्धुपाल्चोक आश्रममा छु, १७ गते घर आइपुग्छु भन्नुभएको थियो,' महेन्द्रले भने । तर, आएनन् । छोराले १० दिन कुरे । बुबाको अत्तोपत्तो नभएपछि उनले मकवानपुर जिल्ला प्रहरीमा गएर २०७१ चैत २७ गते उजुरी दिए । उजुरी दिएर भोलिपल्ट उनी सिन्धुपाल्चोक हिँडे । २९ गते बमजनको आश्रम पुगे । आश्रमका हर्ताकर्ताजस्ता देखिने एक व्यक्तिले उनलाई भने, 'खै उहाँ त अस्ति नै निस्केर जानुभयो । झमझम पानी परेको थियो। कहाँ जानुभयो थाहा भएन ।'

अरु कसैले थप कुरा नबताएपछि महेन्द्र घर फर्किए । 'त्यहाँ सोध्दा कसैले थाहा छ भनेन,' उनले हामीलाई भने । उनले बमजनको सिन्धुली आश्रममा गएर पनि आफ्ना बुबाका बारेमा सोधेका थिए । त्यसयता पनि लामा हुन गएका र धर्ममा लागेका सबै आफन्तलाई सोधिरहन्छन् । 'कसैले कहीं देखें भन्दैन,' उनले भने, 'हामीले त केही भनेको थिएन, बूढो खै के भो, के भो ।' उनका बुबासँगै बमजन आश्रम गएका आफ्नै एक गाउँलेलाई पनि उनले सोधेका रहेछन् । 'जति सोधे पनि मलाई त थाहा छैन मात्र भन्थ्यो । एकदिन मैले धम्क्याएपछि बुबाको फोटो पठाइदियो,' फोटो देखाउँदै उनले भने, 'यही हो । नभए त हामीसँग बुबाको फोटो पनि थिएन ।'

महेन्द्रसँग अनुमति मागेर हामीले सञ्चलालको फोटो खिच्यौं । बमजनका एक पूर्वचेलाले सिन्धुपाल्चोक आश्रममा पिट्दा पिट्दै एक अनुयायीको ज्यान गएको धेरैअघि हामीलाई बताएका थिए । उनको घर मकवानपुर र थर वाइवाबाहेक ती चेलालाई अरु केही थाहा थिएन । हामी भोलिपल्ट त्यो फोटो लिएर फेरि ती चेलाकहाँ पुग्यौं । फोटो देखाएर सोध्यौं, 'यो मान्छेलाई चिन्नुहुन्छ ?' उनले भने, 'मकवानपुरका वाइवा यिनै हुन् ।' ती चेलाका अनुसार सिन्धुपाल्चोक आश्रममा २०७१ चैत ८ देखि १५ गतेसम्म मैत्रीपूजा भएको थियो । १५ गते आश्रममा धेरै चेलाहरु बिरामी परेका थिए । चेलाहरु त्यत्तिकै रुने, कराउने, चिच्याउने गर्न थालेका थिए ।

बमजनले सञ्चलाल र उनीसँगै आएका उनका साथी इन्द्रमानलाई मन्त्र गरेर चेलाहरुलाई बिरामी पारेको आरोप लगाए । पूजा सकिएको दिन दुवैलाई बमजनले पिटे । त्यसपछि आफ्ना अरु चेलाहरुलाई पनि पिट्न लगाए । छ, सात जना चेलाहरुले सञ्चलाल र इन्द्रमानलाई लठ्ठी, पाइप र लात्ताले पिटे । प्रत्यक्षदर्शी ती चेलाले भने, 'सबैले पिट्दा पिट्दै उसको त्यहीं ज्यान गयो ।'

जिल्ला अदालतले सुनायो सन्दीप लामिछानेलाई ८ वर्ष कैद सजाय

काठमाडौं/जिल्ला अदालत काठमाडौंले बलात्कारको आरोपमा दोषी ठहर भएका क्रिकेटर सन्दीप लामिछानेलाई ८ वर्ष कैद सजाय सुनाएको छ । न्यायाधीश शिशिरराज ढकालको इजलासले उनीबाट ५ लाख रुपैयाँ क्षतिपूर्ति पिडितलाई भराउनुपर्ने आदेश पनि गरेको हो ।

जिल्ला अदालतका अनुसार सन्दीपलाई कैदबाहेक ३ लाख रुपैयाँ जरिवाना र पीडितलाई २ लाख रुपैयाँ क्षतिपूर्ति भराउन आदेश भएको जिल्ला अदालत काठमाडौंका सूचना अधिकारी चन्द्रप्रसाद पन्थीले जानकारी दिए ।

फैसलाबारे पन्थीले पत्रकारहरुसँग भने, 'परिवर्तित नाम गौशाला २६ (६) (१) ०७९/०८० को उमेर, प्रतिवादी सन्दीप लामिछानेको उमेर, घटना हुँदाको अवस्था प्रतिवादीको सामाजिक हैसियत, पीडितलाई परेको मानसिक असर समेतलाई विचार गर्दा प्रतिवादी सन्दीप लामिछानेलाई मुलुकी अपराध संहिता २०७४ को दफा २१९ (३) (ङ) बमोजिम ८ वर्ष कैद, दफा २१९ (३) (क) (ग) बमोजिम तीन लाख जरिवाना हुने तथा पीडितलाई पुग्न गएको मानसिक असर समेतलाई विचार गरी दफा २२८ बमोजिम प्रतिवादीलाई भएको जरिवाना ३ लाख र थप २ लाख रकम क्षतिपूर्ति बापत प्रतिवादी सन्दीप लामिछानेबाट पीडित गौशाला २६ (६) (१) ०७९/०८० लाई भराइदिने ठहर भएको छ ।'

पन्थीका अनुसार जरिवाना बापतको ३ लाख रुपैयाँ समेत पीडितले नै पाउने भनी आदेश भएको हो ।

१३ पुसमा जिल्ला अदालत काठमाडौंले क्रिकेटर सन्दीप लामिछानेलाई बलात्कार मुद्दामा दोषी ठहर गरेको थियो । तीन वर्षभन्दा भन्दा बढी कैद सजाय हुने कसुरमा सजाय निर्धारणका लागि छुट्टै इजलास बस्नुपर्ने कानुनी व्यवस्था अनुसार बुधबारको मिति तोकिएको थियो ।

उनले गौशाला २६ घटनाका बेलामा बालिग भइसकेको ठहर गरेका छन् । सजाय निर्धारण भएपछि जिल्ला अदालतले अब फैसलाको पूर्णपाठ तयार गर्नेछ । मुद्दाका पक्षहरुले पूर्णपाठ बुझेपछि चित्त नबुझे उच्च अदालत पाटनमा पुनरावेदन दिन पाउँछन् ।

यो मुद्दामा दुवै पक्ष पुनरावेदनमा जाने निश्चित भएको छ । सरकारी वकिल पक्षले पीडित बालिग ठहर गरेकामा चित्त नबुझाएकाले पुनरावेदन जाने निश्चित छ । क्रिकेटर लामिछानेले आफूलाई दोषी ठहर गरेकामा चित्त बुझाएका छैनन् ।

५ भदौ, २०७५ मा बन्द प्रशिक्षणमा रहेका बेला क्रिकेटर सन्दीप लामिछाने ताहाचलस्थित हायात प्यालेस होटलबाट निस्केर पीडित (गौशाला २६)लाई भेटेका थिए । सन्दीपले पीडितलाई नगरकोट घुमाएर फर्किएपछि सिनामंगलस्थित एक होटलमा बास बसेको र त्यस क्रममा बलात्कार गरेको भन्दै पीडित गौशाला २६ ले जाहेरी दिएकी थिइन् । उजुरी परेका बेला केन्यामा रहेका उनी आफू विरुद्ध प्रहरीले इन्टरपोलमा डिफ्युजन नोटिस जारी गरेपछि नेपाल फर्किएका थिए ।

जिल्ला अदालतको आदेशपछि पुर्पक्षका लागि थुनामा पठाइएका लामिछानेलाई गतवर्ष पुसमा उच्च अदालत पाटनले २० लाख रुपैयाँ धरौटीमा छाड्ने आदेश गरेको थियो । उच्च अदालतले विदेश जान रोक लगाएकामा सर्वोच्च अदालतले भने उनलाई विदेश जान पाउने आदेश दिएको थियो ।

राजु गिरीको 'ईश्वर'मा भित्रिए पृथ्वीराज र सुनिल

काठमाडौं/राजु गिरीको निर्देशनमा बन्न लागेको फिल्म 'ईश्वर'मा अभिनेता पृथ्वीराज प्रसाईं मुख्य भूमिकामा अनुबन्धित भएका छन् । 'मंगलम', 'वीराङ्गना', 'डोली' आदि फिल्ममा काम गरिसकेका उनले ५ वर्षपछि कमब्याक गर्न लागेका हुन् । फिल्ममा अभिनेता सुनिल थापा पनि अनुबन्ध भइसकेका छन् । लक्ष्मी कुँवर थापाको प्रस्तुतिमा बन्न लागेको फिल्म आगामी माघ २८ गतेबाट छायांकनमा जानेछ ।

शिशिर वाङ्देल, बुद्धि तामाङ, रविन्द्र झा, सविन बास्तोला, गीता अधिकारी लगायतको पनि अभिनय रहने फिल्ममा शंकर गिरी र हरिबहादुर थापा निर्मातामा छन् । भोजराज देवकोटाको पटकथा एवं संवाद र राजु गिरी स्वयंको कथा रहेको फिल्म दिव्या कंगना फिल्मस्को ब्यानरमा बन्न लागेको हो । 'ईश्वर' समसामयिक विषयमाथि आधारित भएर निर्माण हुने निर्देशक गिरीले बताएका छन् ।

फिल्ममा रामेश्वर हुँमागाईको छायांकन, राजेन्द्र बजगाई र बीपी वाग्लेको संगीत, कविराज गहतराज, देवेन्द्र पाण्डे र सुरेश पाण्डेको कोरियोग्राफी र देव महर्जनको द्वन्द्व निर्देशन रहनेछ । निर्देशक गिरीको नयाँ फिल्म 'दुई नम्बरी' प्रदर्शनको तयारीमा छ भने उनले 'लाइटर' र 'मेयर साहेब' गरी दुईवटा फिल्म पनि निर्देशन गर्दैछन् । उनले निरन्तर रुपमा सिरियल पनि निर्देशन गर्दै आएका छन् ।

'गाउँ आएको बाटो' युरोपको 'गोटेबर्ग महोत्सव'मा छनोट

काठमाडौं/नविन सुब्बा निर्देशित फिल्म 'गाउँ आएको बाटो' युरोप (स्वीडेन)को ४७औं 'गोटेबर्ग अन्तर्राष्ट्रिय चलचित्र महोत्सव'मा छनोट भएको छ । यही जनवरी २६ देखि फेब्रुअरी ४ तारिखसम्म चल्ने महोत्सवमा फिल्मको युरोपियन प्रिमियर हुने जनाइएको छ । यसअघि यो फिल्म टोरन्टो फिल्म फेस्टिभल, बुसान फिल्म फेस्टिभल तथा मुम्बई फिल्म फेस्टिभलमा समेत छनोट भएर प्रदर्शन भैसकेको छ ।

राई समुदायको सामाजिक पृष्ठभूमिमा बनेको फिल्ममा दयाहाङ राई, पशुपति राई, प्रसन राई, केशव राई, सुमित्रा राई, राज थापा र प्रेम सुब्बा आदिको अभिनय छ । फिल्मले गाँउमा सडक आएपछि बाबु-छोराको सम्बन्धमा आउने उतार-चढावलाई उठाएको छ । झण्डै ६ वर्षपछि सुब्बाले निर्देशनमा कमब्याक गरेकाले पनि 'गाउँ आएको बाटो'प्रति दर्शकको एउटा तप्काको ठूलो अपेक्षा छ ।

अमेरिकी छायाँकार मार्किन कापरोनको छायांकन रहेको फिल्ममा महेश राई र नविन सुब्बा स्वयंको पटकथा लेखन छ । फिल्मको निर्मातामा अमोद राई र निर्देशक सुब्बा छन् भने सन्जु राई, देवराज राई, नरहाङ राई र भीम राई कार्यकारी निर्मातामा रहेका छन् । नेपालमा यो फिल्म 'कबड्डी' निर्माण कम्पनी बाँसुरी फिल्मसको सहकार्यमा आगामी जेठ १८ बाट सार्वजनिक प्रदर्शनमा आउँदैछ ।

के तपाई फोटो कपी प्रिन्टर मेसिन किन्दै हुनुहुन्छ ?

Brother, Canon, HP, Sharp Ricoh, Epson, Kyocera, Lexmark

टोनर रिफिलिङ्ग, प्रिन्टर, कम्प्युटर, फोटोकपी लगायतको सर्भिस छिटो छरितो र भरपर्दो रुपमा गर्नुभई ढुक्क हुनोस् ।

PrinterShop
The complete office solution
Contact No. 9845292140, 057-527041, Schoolroad, Hetauda-4
tonerhouse_htd@yahoo.com

जेष्ठ नागरिकलाई उपमहानगरको अभिमूखीकरण

साझाकुरा संवाददाता

हेटौंडा, २५ पुस/हेटौंडा उपमहानगरपालिकामा रहेका जेष्ठ नागरिकका पदाधिकारीका लागि अभिमूखीकरण कार्यक्रम सञ्चालन गरिएको छ । उपमहानगरपालिका महिला तथा बालवालिका महाशाखाको आयोजनामा दुईदिने अभिमूखीकरण सुरु भएको हो ।

बुधबार र बिहीवार सञ्चालन हुने अभिमूखीकरणको जेष्ठ नागरिक मञ्च बागमती प्रदेशका अध्यक्ष बुद्धिप्रसाद पौडेलले उद्घाटन गरेका थिए । कार्यक्रममा संविधानले व्यवस्था गरेअनुसारको कानुनी प्रकृया, अधिकारको बारे जानकारी, योजना तर्जुमा प्रकृयामा सहभागिता कसरी जुटाउन सकिन्छ र जेष्ठ नागरिकको स्वास्थ्य उपचारको बारेमा जानकारी गराइने महाशाखाले जनाएको छ ।

अभिमूखीकरणमा हेटौंडा उपमहानगरपालिका-२ का अध्यक्ष बिष्णुगोपाल महर्जनले जेष्ठ नागरिकप्रतिको सम्मान घट्दै गएकोप्रति सचेत हुन जरुरी रहेको बताए । उनले बुढ्यौली लाग्दै जाँदा परीवारका सदस्यबाट छुटिनु पर्ने, धेरै ध्यान नदिने समस्या देखिएकाले सचेतनाका कार्यक्रम सञ्चालन गर्दै जेष्ठ नागरिकप्रतिको सम्मानलाई गुम्न नदिने वातावरण बनाउन जरुरी रहेको बताए ।

उनले जेष्ठ नागरिकको मनोभावनालाई समेट्नका लागि २ नम्बर वडा कार्यालयले आउँदो फागुनबाट जेष्ठ नागरिक सेवाकेन्द्र सञ्चालन गर्न लागेको बताए । बिहान १० बजेदेखि ५ बजेसम्म सञ्चालन हुने केन्द्रमा जेष्ठ नागरिकले आफ्नो समय बिताउन सक्ने बताइएको छ । कार्यक्रममा जेष्ठ नागरिकले पाउने यातायात छुटको सुबिधा उपमहानगरमा लागु भएकाले कार्यान्वय प्रकृयामा लैजान माग गरेका थिए । मञ्च बागमती प्रदेशका अध्यक्ष पौडेलले राजधानी सहर भएपनि यातायात व्यवसायीले काठमाडौं सहित अन्य जिल्लामा जस्तो जेष्ठ नागरिक सिट र छुटको व्यवस्था कार्यान्वयन नगरेकाले उपमहानगरले भूमिका निर्वाह गरिदन आग्रह गरेका थिए ।

नगरस्तरीय मञ्चले नगरका पाँच वडामा जेष्ठ नागरिक भेला गर्ने तयारी गरेको छ । मञ्चका नगरस्तरीय अध्यक्ष रामचन्द्र ढकालले नगरका ४, ७, १४, १७ र १९ नम्बर वडामा जेष्ठ नागरिक र बालबालिकासँग अन्तरक्रिया गर्ने तयारी गरेको बताए । नगरस्तरीय अध्यक्ष ढकालको अध्यक्षतामा भएको अभिमूखीकरणमा महिला तथा बालबालिका महाशाखा प्रमुख बिष्णुकुमारी लामिछाने, महाशाखाका मन्दिरा थापा, जेष्ठ नागरिक मञ्च जिल्ला अध्यक्ष हरिप्रसाद सिग्देलको आतिथ्यता रहेको थियो ।

कार्यक्रममा वडामा गठित १९ वटै वडाका जेष्ठ नागरिक मञ्चका पदाधिकारीको सहभागिता रहेको थियो । अभिमूखीकरण कार्यक्रमको सहजीकरण उपमहानगरपालिका महिला तथा बालबालिका महाशाखा प्रमुख लामिछानेले गरेकी छन् ।

सिटिजन्स् बैंकको घरदैलो

साझाकुरा संवाददाता

हेटौंडा, २५ पुस/ सिटिजन्स् बैंक ईटरनेश्नल लिमिटेड हेटौंडा शाखाले बुधबारबाट हेटौंडा उपमहानगरपालिका-१ मा रहेको तरकारी तथा फलफूल थोकबजारबाट घरदैलो कार्यक्रमको सुरुवात गरेको छ ।

डिजिटल वित्तीय साक्षरता, लघु, साना तथा मझौला उद्यम वृद्धि गर्ने उद्देश्यले डिजिटल वित्तीय साक्षरता कार्यक्रम आयोजना गरेको सिटिजन्स् बैंक हेटौंडा शाखाप्रमुख निश्चल सुवेदीले जानकारी दिए । उद्यमीलाई डिजिटल भुक्तानी प्रणालीको भूमिका र व्यवसायमा त्यसको प्रयोगबारे जानकारी दिने साथै, डिजिटल भुक्तानीलाई दिगो बनाइराख्न उपलब्ध विभिन्न सेवाहरु पनि गराइने बताइएको छ ।

यस्ता कार्यक्रमले ग्राहक तथा व्यवसायीलाई बैंकिङ सहजता प्रदान गर्ने गरेको सुवेदीले बताए। बैंकले समय समयमा यस्ता कार्यक्रमहरु गर्ने गरेको छ, जसले प्रत्यक्ष वा अप्रत्यक्ष रुपमा ग्राहकको लागि सहजता प्रदान गर्ने गरेको उनको भनाई छ ।

थाहानगरको १४ औं नगरसभा: २५.८८ प्रतिशत वित्तीय प्रगति

साझाकुरा संवाददाता

हेटौंडा, २५ पुस/थाहा नगरपालिकाको १४ औं नगरसभा बुधबार भएको छ । पालुङ जेसीज सभाहलमा भएको सभाले चालु आर्थिक वर्ष २०८०/८१ को हालसम्मको समीक्षा सहित केही आयोजना संशोधन तथा रकमान्तर गर्ने निर्णय गरेको छ । सभाले समीक्षा र रकमान्तरको प्रस्तावहरु बहुमतले पारित गरेको हो ।

नगरपालिकाले १३ औं नगरसभापश्चात् गरेको कार्यक्रमको समीक्षात्मक वक्तव्य नगरउपप्रमुख भरत गोपालीले सभामा प्रस्तुत गरेका थिए । उपप्रमुख गोपालीले चालु आर्थिक वर्षको हालसम्म २५.८८ प्रतिशत वित्तीय प्रगती हासिल भएको बताए । जसमा चालु खर्च ३५.७९ प्रतिशत र पुँजीगत १३.३ प्रतिशत वित्तीय प्रगती भएको उल्लेख गरे । पालिकाको विषयगत क्षेत्रतर्फ कार्यालय संचालन तथा kf;lgs lf{tkrf{ #/÷! kltzt, ; zf;g tyf cG/ ;DalGw lf{tkrf{ !%^ kltzt, k"fjf/ ljsf; lf{tkrf{ %#@ kltzt, ;fdflhs ljsf; lf{tkrf{ #^=! kltzt / cflys ljsf; lf{tkrf{ ^=&^ kltzt lj Qlo kult Lxf]; n u/]sf] 5 .

rfn' cflys{ jif{sf] nflu ! ca{ # s/f]8 & nfv ^$ xhf/ * ;o #% ?kofF] ah]6 ;jLs[t u/]sf] yfof gu/ kflnsfnf]Qxfn; Dd $*=@@ kltzt jf:tljs cfo eP\sf] pkkdv u|kfnLn];efdf hfgsf/L u/fP . rfn' cflys jif{sf] xfn; Dd sf] cj lwdf &j 6f कार्यविधि पारित गरेको, आर्थिक वर्ष २०७८/७९ सम्मको बेरुजुमध्ये ५ करोड ५० लाख फछ्र्यौट गरेको, अनुमानित आन्तरिक आयमध्ये ६ करोड ३४ लाख ८१ हजार ९ सय २९ अर्थात २६.०९ प्रतिशत राजश्व संगलन भएकोलगायतका उपलब्धीहरु सभामा उपप्रमुख गोपालीले जानकारी गराए ।

यसैबीच थाहा नगर पालिकाको १४ औं नगरसभाले २ करोड ५७ लाख बजेट रकमान्तर गरेको छ । सभाले विभिन्न वडागत ४६ लाख, सहकारी शाखाको ५० हजार, प्रशासन शाखाको ५ लाख, वातावरण शाखाको ७ लाख, खेलकुद विकासतर्फ ५ लाख, सामाजिक विकासको ८ लाख, पशु विकासको १४ लाख, शिक्षाको ६ लाख बजेट रकमान्तर गरेको हो । त्यस्तै सूचना प्रविधिको ५ लाख ५० हजार, कृषिको ५ लाख ५० हजार, स्वास्थ्यको ५ लाख २५ हजार र योजना महाशाखा अन्तर्गत १ कर ोड २ लाख बजेट रकमान्तर भएको नगरपालिकाले जनाएको छ ।

सभाले करार सेवामा कार्यरत कर्मचारीको म्याद थप गर्ने, पालिकाको कर्मचारी संगठन संरचना, राजश्व परामर्श समितिले सिफारिस गरेको निर्णयलाई समेत बहुमतले पारित गरेको छ । त्यस्तै नगरसभाअन्तर्गत रहने गरी विधायन समिति र लेखा समिति गठन तथा विकास तथा सुशासन समितिमा एकजना सदस्य थप गर्ने निर्णय समेत गरेको छ । नगर सभाकै अवसरमा थाहा नगर पालिकामा लामो समयसम्म करार सेवामा रही सेवानिवृत्त भएका धनलाल देउला, धनमायाँ देउला, तेजबहादुर थिङ र लोकबहादुर श्रेष्ठलाई जनही ५० हजार नगदसहित सम्मान तथा विदाई गरेको छ । सभामा सबै जनप्रतिनीधि, प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत कृष्ण गिरी, प्रशासन महाशखा प्रमुख नबीन खालिङ लगायत पालिका तथा वडा कार्यालयका कर्मचारीको उपस्थिति थियो ।

एष्ट्रोनोभाको विदेश प्रतिनिधिमा आयोला

साझाकुरा संवाददाता

हेटौंडा, २५ पुस/ हेटौंडामा रोबटिक्स, आर्टिफिसिएल इन्टेलिजेन्स, फ्यूचर टेक्नोलोजी र एष्ट्रोनोमीलगायत विज्ञान प्रविधि सम्बन्धी गतिविधि सञ्चालन गर्दै आएको एष्ट्रोनोभा फाउण्डेशन नेपालको विदेश प्रतिनिधिको रुपमा बाबाटुन्डे आयोला नियुक्त भएका छन् ।

बुधबार रिपोटर्स क्लब नेपाल मकवानपुरको संयोजनमा हेटौंडामा आयोजित पत्रकार सम्मेलनमा फाउण्डेशनका अध्यक्ष किशन बास्तोलाले नाइजेरियाका नागरिक आयोलालाई नियुक्तिपत्र प्रदान गरेका हुन् । बालमनोविज्ञ समेत रहेका आयोलाले फाउण्डेशनका गतिविधि अन्तर्राष्ट्रियस्तरसम्म पुऱ्याउने एवम् अन्तर्राष्ट्रियस्तरका बैज्ञानिकसँग समन्वय तथा सम्बन्ध विस्तार गरी नेपालीको हितका लागि विभिन्न कार्यक्रम ल्याउन पहल गर्ने बताए ।

सो अवसरमा अध्यक्ष बास्तोलाले फाउण्डेशनलाई अनुसन्धान एवम् आविस्कार केन्द्रको रुपमा विकास गरिने बताए । हाल विज्ञान प्रयोगशाला, कम्प्यूटर प्रयोगशाला स्थापना भइसकेको बताउँदै उनले विज्ञान प्रविधिको क्षेत्रमा बालबालिकालाई अब्बल बनाउने उद्देश्यका साथ हालसम्म प्रत्यक्ष वा अप्रत्यक्ष रुपमा करिब १ लाख विद्यार्थीसमक्ष पुगेको दाबी गरे ।

फाउण्डेशनले २५ जना विद्यार्थीलाई राष्ट्रिय युवा विज्ञान सम्मेलनमा सहभागी गराएको, ६ जनाले युवा बैज्ञानिक अवार्ड पाइसकेको, ३५ जना विद्यार्थीलाई निरन्तर नि:शुल्क रुपमा मेकानिकल, सिभिल, आइटी, सफ्टवेयर, कम्प्यूटर लगायतका इन्जिनियरद्वारा प्रशिक्षण दिने कार्य भइरहेको तथा वेवसाइट तथा डिजिटल प्रोजेक्टको तयारी भइरहेको उनले बताए ।

नवोदयको खेलकुद प्रतियोगिता: क्याम्पामा एथ्लेटिक्सका खेल सुरु

साझाकुरा संवाददाता

हेटौंडा, २५ पुस/ हेटौंडाको नवोदय शिशुसदन अंग्रेजी माध्यमिक विद्यालयको विविध खेलकुद प्रतियोगिताअन्तर्गत् बुधवारबाट एथ्लेटिक्सका खेल सुरु भएको छ ।

पिप्लेक्याम्पा रंगशालामा खेल भएको हो । विद्यालयका खेल शिक्षक तथा प्रतियोगिताका संयोजक तक्षक सिम्खडाको अध्यक्षतामा भएको कार्यक्रममा हेटौंडा उपमहानगर पालिका-५ का वडाअध्यक्ष सुशील घिमिरेको प्रमुख आतिथ्यता रहेको थियो । कार्यक्रममा वडाअध्यक्ष घिमिरेले पठनसँगै नवोदय विद्यालयले खेलकुद क्षेत्रलाई जोड्दै आइरहेकोमा बालबालिकाको सर्बाङ्गिण विकासमा जोड दिएका थिए । उनले खेलकुद प्रतियोगिताको सफलताको शुभकामना व्यक्त गरेका थिए ।

अन्तर सदनात्मक हाउसमा हुने जुनियर र सिनियरका विद्यार्थीले विभिन्न खेलमा सहभागिता जनाएका छन् । जसमध्ये लुडो, भलिबल, फुटबल, क्रिकेट, चेस, टेबलटिनेसको खेल सम्पन्न भइसकेको खेल शिक्षक सिम्खडाले जानकारी दिए । बुधबार भएको १०० मिटर सिनियर दौड प्रतियोगितामा कञ्चनजंघा सदनका सचिनकुमार यादव प्रथम, सगरमाथा सदनका अभिराज कार्की द्वितीय र अन्नपूर्ण सदनका प्रसिद्ध जर्गा तृतीय हुन सफल भए ।

प्रतियोगितामा विजयी भएका विद्यार्थीलाई विद्यालय व्यवस्थापन समितिका अध्यक्ष तथा हेटौंडा स्कूल अफ म्यानेजमेन्टका प्रिन्सिपल पुरनबहादुर जोशीले मेडल प्रदान गरेका थिए । कार्यक्रममा स्काउटका विद्यार्थीले मार्चपास पनि गरेका थिए । बुधबार क्याम्पाचौर मा १०० मिटर सिनियर छात्रा, १०० मिटर छात्र र छात्रा दौड, स्पोन रेस, म्याथम्याटिकल रेसलगायतका खेल सञ्चालन हुन्ेछ । विहीबार जिम्नास्टीक प्रदर्शनी, ड्रिल डिस्प्लेलगायत अन्य विभिन्न खेलकुद प्रतियोगिता सञ्चालन हुने विद्यालयले जनाएको छ ।

जिम्नास्टीक प्रदर्शनीमा काठमाडौं, ललितपुर र भक्तपुर जिल्लाका विद्यार्थीले जिम्नास्टीक प्रदर्शन गर्ने विद्यालयका इभेन्ट म्यानेजर प्रेम क्षेत्रीले जानकारी दिए । प्रतियोगितामा मकवानपुर एथ्लेटिक्स संघका उपाध्यक्ष बिनोद श्रेष्ठ, सदस्य हरिप्रसाद विडारी, रमणकुमार झाले निर्णायकको भूमिका निर्वाह गर्नेछन् ।

अग्रगति साकोसको कारोबार दुई करोड ३० लाख

साझाकुरा संवाददाता

हेटौंडा, २५ पुस/हेटौंडा उपमहानगरपालिका-१, स्थित अग्रगति बचत तथा ऋण सहकारी संस्थाको बुधबार ११ औं वार्षिक साधारणसभा भएको छ ।

संस्थाका अध्यक्ष विकेशलाल श्रेष्ठको सभाध्यक्षता तथा जिल्ला बचत तथा ऋण सहकारी संघका अध्यक्ष कल्पना श्रेष्ठको प्रमुख आतिथ्यतामा सभा भएको हो । सभामा संघका अध्यक्ष श्रेष्ठले सहकारीका नीति, विधि र नियमबारे जानकारी गराएकी थिइन् । उनले बचत र ऋणको कारोबार गर्दै आइरहेकाले अब शेयर सदस्यलाई उत्पादन र व्यावसायिक बनाउनेतर्फ ध्यानदिन आग्रह समेत गरकी थिइन् ।

सहकारीले आव ०७९/८० मा दुई करोड ३० लाख १७ हजार ८८६ रुपैयाँको कारोबार गरेको छ । ७३६ जना शेयर सदस्य रहेको सहकारीमा ५५ लाख ८४ हजार ५ सय शेयरपुर्जी रहेको छ भने जगेडा कोषमा ६ लाख २२ हजार ९०८ रुपैयाँ रहेको संस्थाका व्यवस्थापक दिव्या सापकोटाले बताइन् । सहकारीले सदस्यलाई दुई करोड १० हजार ७२४ रुपैयाँ कर्जा लगानी गरेको र संस्थाको बचत निक्षेप भने एक करोड ८ लाख ८६ हजार ९६४ रुपैयाँ रहेको व्यवस्थापक सापकोटाले बताइन् ।

सभामा अध्यक्ष श्रेष्ठले प्रगति प्रतिवेदन प्रस्तुत गरेका थिए भने संस्थाको आर्थिक कारोबारको प्रतिवेदन कोषाध्यक्ष प्रल्हाद मिश्रले प्रस्तुत गरेका थिए ।

सभामा लेखासदस्य रमा तिवारीले लेखासमितिको र ऋण समिति संयोजक मीनु अग्रवालले ऋण समितिको प्रतिवेदन प्रस्तुत गरेकी थिइन् ।

सभामा जेष्ठ शेयर सदस्यतर्फ यदबहादुर आलेमगर र मीनाकुमारी स्याङ्तान, उत्कृष्ट बचततर्फ यमलाल लामिछाने र देवनारायण साह र एसईइ परीक्षामा उत्कृष्ट अंक ल्याउने विविज्ञ बर्तौलालाई सम्मान गरिएको थियो ।

कार्यक्रममा हेटौंडा उपमहानगरपालिका सहकारी शाखाप्रमुख हिमप्रसाद पौडेल, दिव्यतारा बहुउद्देश्यीय सहकारी संस्थाका अध्यक्ष डा. गणेश बललामा, संस्थाका सल्लाहकार प्रकाश खतिवडा लगायतको आतिथ्यता रहेको थियो ।

हेटौंडामै उत्पादित

सुदिन ड्राइमिट

Ready To Eat

हाम्रा विशेषताहरू:

- ग्याँस ओभनबाट उत्पादन गरिने ।
- हानिकारक धुवाँको असर नहुने ।
- १२ प्रकारका घरायसी मसलायुक्त ।
- तत्काल खान मिल्ने ।
- खाद्य सुरक्षणको लागि केमिकल (Preservative) प्रयोग नभएको ।

सुदिन प्याकेजिङ्ग उद्योग
हेटौंडा-४, मकवानपुर
९८४५२६२५२२, ९८५५०७२६२३

साझाकुरा राष्ट्रिय दैनिकका लागि **सविन न्यौपाने**द्वारा प्रकाशित, सम्पादक: **सरला खनाल**, कार्यालय/मुद्रण: हेटौंडा-१ चौकीटोल, फोन नं.: ०५७-५२१११५, E-mail:sajhakura@gmail.com, URL: www.sajhakuranews.com, पोष्ट बक्स नं. २९, **मुद्रण:** सफल छापाखाना